

การสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับนักศึกษาใน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

The procreation of Innovative English Teaching by Using SECI Model of
students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Chumphon Campus

โดย

นางสาวมณฑา พลรักษ์

นายอรรถศาสตร์ นาคเทวีญ

นางสาวจินดา สุตวัตแก้ว

RCH

ม 122ก

2555

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 137288
รับ.เดือน.ปี 22 ส.ย. 2558

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้สถาบัน ประจำปีงบประมาณ 2555

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

b.1262002b

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปแจ้งประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความช่วยเหลือ และการสนับสนุน จากบุคคลหลายๆท่าน ซึ่งผู้เขียนขอขอบคุณทุกๆ ท่านดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ซึ่งคอยให้การอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู สนับสนุน การศึกษาอย่างเต็มที่ ตลอดจนให้กำลังใจเสมอมา ผู้เขียนขอระลึกในพระคุณอันสุดประมาณ และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ ที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานวิจัย ผู้เขียนรู้สึก ซาบซึ้งในความเมตตาของท่านจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ให้ความรู้ และโอกาสในการทำงาน

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

มณฑา พลรัักษ์และคณะ

30 กันยายน 2555

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการวิจัย	การสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับนักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
ผู้วิจัย	นางสาวมณฑา พลรัักษ์
ปีที่ทำวิจัย	พ.ศ. 2555
หน่วยงาน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการสร้างความรู้ "SECI" ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านให้กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ชั้นปีที่ 1 จำนวน 60 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 3 ประเภท คือ 1) แบบบันทึกการเรียนรู้อ 2) บันทึกการสังเกตการสอน และ 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า (1) ในขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ซึ่งผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน และกิจกรรมการเขียนอย่างอิสระแบบผู้สอนมีส่วนร่วม นั้น ผู้เรียนได้รับประโยชน์ คือ ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ได้ฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ได้ฝึกความกล้าแสดงออกทางความคิด และได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (2) ในขั้นการสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) จากการทำผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเขียนเล่าเคล็ดลับความสำเร็จในการเขียนย่อความ กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Blog และกิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้ และทักษะที่มีอยู่ภายในตนเองออกมาด้วยวิธีการพูด หรือเขียนเล่าสู่กันฟัง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งตนเองและผู้อื่น (3) ในขั้นการรวบรวมความรู้ (Combination) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำความรู้ชัดแจ้งมาจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) ในรูปแบบของเอกสารรวมเคล็ดลับการเขียนย่อความ เอกสารรวมความรู้จาก Blog เอกสารรวมเทคนิคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ และซีดีนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาตามที่ได้ตั้งเป้าหมายในการเรียนไว้ในตอนเริ่มเรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ได้ และ (4) ในขั้นการนำความรู้ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) นั้น ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้จากเอกสารรวมความรู้ และการผลิตผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Research Title The procreation of Innovative English Teaching by Using SECI Model of students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang Chumphon Campus

Researcher Miss.Montha Polrak

Year 2012

Office King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang Chumphon Campus

ABSTRACT

This study aimed at investigating the results of applying the knowledge creating process "SECI" to teach a English for Developing Reading skills course for 60 participants—all freshmen at King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang Chumphon Campus. As qualitative research, this study incorporated the following research tools in data collection process: 1) a learning log; 2) a teacher observation log; and 3) an in-depth interview. The major findings of this study included: (1) The participants, through engaging in two socializing activities—setting their own learning goals and teacher-learner freewriting—obtained the following benefits: learning English from multiple knowledge resources; practicing process or work skills; building confidence in expressing ideas and thoughts; and developing a positive attitude towards learning English as a result of participation in and enjoyment of the activities; (2) The participants constructed explicit knowledge from tacit knowledge through these socializing activities: telling their classmates about tips in summary writing; telling their classmates about English learning and practicing tips in Blogs; and producing innovative instructional materials; (3) The explicit knowledge was then combined and organized in the form of written materials of: summary writing tips, how-to-learn English from a Blog, and techniques for English skill practice from in-class interviewing of guest speakers, and CDs—as products of innovative instructional materials. All these materials were kept as knowledge assets which could later be made public; (4) The participants internalized the explicit knowledge by applying the information from the above written materials and innovative instructional materials.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญภาพ.....	V
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้.....	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ SECI Model	18
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	24
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	37
3.2 ขั้นตอนการวิจัย.....	37
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4.1 กระบวนการสร้างความรู้ชั้น Socialization (การแลกเปลี่ยนเรียนรู้).....	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 กระบวนการสร้างความรู้ขึ้น Externalization (การสร้างความรู้ที่ชัดเจนจากความรู้ ฝังลึก).....	43
4.3 กระบวนการสร้างความรู้ขึ้น Combination (การรวมความรู้).....	47
4.4 กระบวนการสร้างความรู้ขึ้น Internalization (การนำความรู้ที่ชัดเจนมาปฏิบัติ)...	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	52
5.1 สรุปการวิจัย.....	52
5.2 อภิปรายผล.....	54
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก ๑ ประวัติการวิจัย	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2	วงจรของ Tacit และ Explicit Knowledge	18
3	กระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ ของ SECI Model	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศทุกด้าน เพราะฉะนั้นเครื่องมือที่จะทำให้คนไทยและสังคมไทยไปสู่ความเจริญก้าวหน้าให้สมกับเป็นสิ่งคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้ คือ ระบบการศึกษาและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การจัดการความรู้ และภูมิปัญญาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของนานาชาติ ในยุคสังคมแห่งความรู้ (Knowledge – based society)

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในทุกระดับ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านการพัฒนาคน การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนไทยให้ก้าวเข้าสู่สังคมโลกได้อย่างมั่นคงนั้น ต้องมุ่งเน้นศักยภาพด้านทักษะเพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมาย โดยเป้าหมายสำคัญประการแรกในการดำเนินงานเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ในด้านองค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะทางกายและจิตใจ ซึ่งทักษะหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงตน คือ ทักษะการจัดการ (กรมวิชาการ. 2543: 3) การจัดการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยจะต้องพัฒนาทั้งงานคน และองค์กรไปพร้อมกัน

การศึกษาเป็นการวางรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศในยุคเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge – based economy / society) ที่มีองค์ความรู้ใหม่มากมายเกิดขึ้นตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ถือเป็นภารกิจหลักของผู้สอนที่จะต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์และบทบาทตนเองจากผู้สอนมาเป็นสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการจัดการกระบวนกรเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพจนาน พริพย์สมาน (2550) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการกระบวนกรเรียนรู้ตามแนวของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ที่กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนกรจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ครูผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตนเอง จากการทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้ จัดการสอนโดยใช้ตนเองเป็นแหล่งความรู้ สอนเน้นเนื้อหา ยืดตำราและแบบฝึกหัดเป็นหลัก มาเป็นบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์การเรียนรู้ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน ใฝ่รู้ เกิดคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกำหนดให้ผู้สอนมีบทบาทที่หลากหลาย อาทิ การเป็นผู้จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีเรียน (Learn How to Learn) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาระบบความคิด รู้จักการสร้างสรรค์และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้สอน คือ การค้นคิดนวัตกรรมการสอน (Teaching Innovation) ซึ่งหมายถึง แนวคิดกระบวนการ วิธีการหรือสื่อการสอนแบบใหม่เพื่อส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างสูงสุดและต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง ผู้วิจัยจึงบูรณาการศาสตร์การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เข้ากับการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยได้นำกระบวนการสร้างความรู้ "SECI" ของ Nonaka & Takuchi (1995) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิธีการเรียนแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนที่ตนเองได้ตั้งไว้ สำหรับกระบวนการสร้างความรู้ SECI นั้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ฝังลึกเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) การรวมความรู้โดยจัดเก็บความรู้ชัดแจ้งอย่างเป็นระบบ (Combination) และการนำความรู้ชัดแจ้งนั้นมาปฏิบัติ (Internalization) ซึ่งจากกระบวนการเหล่านี้ ผู้วิจัยมุ่งหวังว่า ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติมารวบรวมจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) และผลิตนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานของตนรวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย

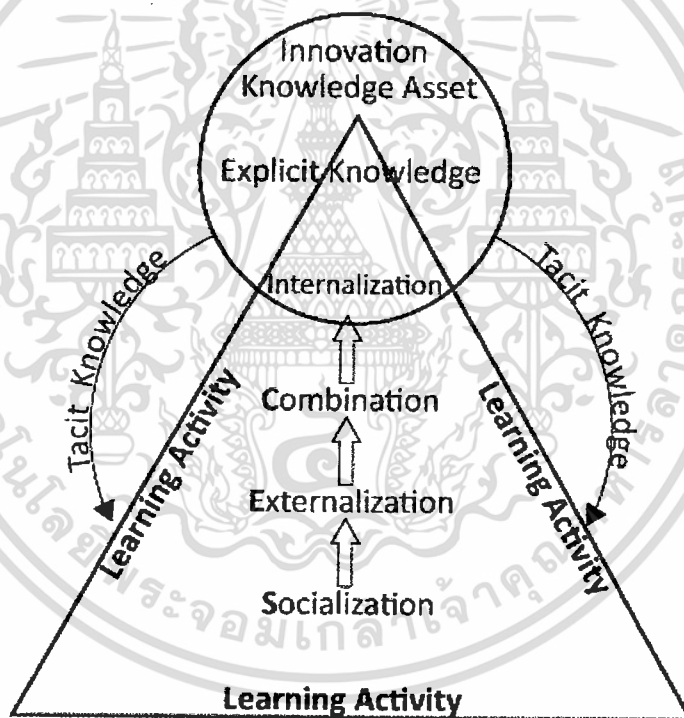
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการนำกระบวนการสร้างความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการนำกระบวนการสร้างความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills เป็นเวลา 14 สัปดาห์ๆ ละ 3 คาบๆ ละ 60 นาที โดยในสัปดาห์แรก ผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอนแก่ผู้เรียนกลุ่มนี้ว่าจะมีความแตกต่างจากการเรียนในรายวิชาเดียวกันของกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากเป็นการวิจัยด้านการสอนที่มีการนำแนวคิดด้านการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยนี้ ชั้นแรกผู้วิจัยได้นำกระบวนการสร้างความรู้ SECI Model มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ (Learning Activity) ที่มีความสอดคล้องกับแต่ละขั้นของกระบวนการสร้างความรู้ SECI ตามที่ปรากฏในกรอบแนวคิด (รูปที่ 1) ดังต่อไปนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน (Shared Vision)
2. กิจกรรมการเขียนอย่างอิสระ (Freewriting)
3. กิจกรรมการอ่านและเขียนวิจารณ์งานย่อความ (Summary)
4. กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Blog
5. กิจกรรมการสัมภาษณ์เชิงรับเชิง

เอกสาร 6. กิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ การศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills จำนวน 60 คน

1.4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 14 สัปดาห์

1.4.3 ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่ นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ โดยศึกษาทักษะภาษาอังกฤษตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งผู้เรียนจะได้สกัดความรู้ฝังลึกภาษาอังกฤษออกมา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติมจากความรู้เดิมที่มีอยู่ จากนั้นผู้เรียนสืบค้นความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์ เรียบเรียง และสร้างกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาก่อสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผู้วิจัยมีนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. SECI Model หมายถึง กระบวนการสร้างกิจกรรมความรู้ของบุคคลที่มีอยู่ในตัวบุคคลทั้ง 2 ชนิด คือ ความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความรู้ทั้ง 2 ชนิด กลับไปกลับมามีอิสระ โดยผ่านขั้นตอน 4 ขั้น ประกอบด้วย

1.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้โดยนัยใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากความรู้โดยนัยนั้นสามารถนำมาแสดงให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นทางการได้ยาก และมักจะเป็นองค์ความรู้ที่จำเพาะกับเวลาและสถานที่ ดังนั้น เราจึงสามารถได้มาซึ่งความรู้โดยนัยนี้ผ่านทาง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เท่านั้น เป็นต้นว่าการใช้เวลาร่วมกันหรือการได้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน

1.2 การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างความรู้โดยนัย กับความรู้ชัดแจ้ง โดยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยนัยให้เป็นความรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัดแจ้งนั้น ตัวองค์ความรู้จะเกิดการตกผลึก ซึ่งสามารถแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นได้ และนับเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่

1.3 การรวมความรู้ (Combination) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ชัดแจ้งที่มีความสลับซับซ้อนและมีการจัดเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ความรู้ที่ชัดแจ้งจะถูกเก็บรวบรวมจากภายในหรือภายนอกห้องเรียน และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน มีการแก้ไขหรือการประมวลผล เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ความรู้ใหม่ที่ชัดแจ้งนี้จะถูกเผยแพร่ท่ามกลางสมาชิกของห้องเรียน

1.4 การนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นกระบวนการรับเอาความรู้ที่ชัดแจ้งกลับเข้ามาเป็นความรู้โดยนัยอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการนี้สามารถทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้ชัดแจ้งที่สร้างขึ้นใหม่ให้แก่สมาชิกทั่วทั้งองค์กรได้ และทำให้สมาชิกเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้และกลายเป็นความรู้โดยนัยภายในแต่ละตัวบุคคล กระบวนการนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ด้วยการกระทำ

2. กระบวนการสร้างความรู้ SECI Model มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ (Learning Activity) ที่มีความสอดคล้องกับแต่ละขั้นของกระบวนการสร้างความรู้ SECI ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน (Shared Vision) เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะทางภาษาอังกฤษของตนเอง และร่วมตั้งเป้าหมายในการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษนั้นๆ กับเพื่อนในกลุ่ม โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมนี้ในสัปดาห์แรกของการเรียน

2.2 กิจกรรมการเขียนอย่างอิสระ (Freewriting) โดยผู้สอนมีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้สอนจะร่วมทำกิจกรรมจินตนาการเขียนเรื่องจากกลุ่มคำศัพท์เดียวกัน จากนั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมแบ่งปันโดยการอ่านงานเขียนของตนในชั้นเรียน

2.3 กิจกรรมการอ่านและเขียนวิจารณ์งานย่อความ (Summary) เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนเขียนย่อความของบทอ่านต่างๆ และฝึกการอ่านและเขียนวิจารณ์งานของเพื่อนตามหลักการที่ได้ศึกษาไป หลังจากนั้นผู้เรียนที่มีผลงานการเขียนย่อความที่ดีจะเขียนเล่าเคล็ดลับของตนเองที่ใช้ในการเขียนย่อความ ซึ่งเป็นการสกัดความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และผู้เรียนทั้งหมดร่วมกันสรุปเคล็ดลับเพื่อจัดทำเป็นเอกสารรวมเคล็ดลับการเขียนย่อความ และนำเคล็ดลับนั้นไปใช้ในการเขียนย่อความในครั้งต่อไป

2.4 กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Blog เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนเล่าประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเทคนิคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองใน Blog ของรายวิชานี้ หลังจากนั้นผู้เรียนจะรวบรวมเทคนิคการเรียนรู้หรือเคล็ดลับการฝึกฝนภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ จากข้อมูลที่แบ่งปันใน Blog เพื่อเรียบเรียงเป็นเอกสารรวมความรู้จาก Blog ซึ่งผู้เรียนสามารถนำเทคนิคการเรียนรู้ที่ได้จากเพื่อนไปทดลองหรือประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษของตนเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 กิจกรรมการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษานอกที่เป็นนักศึกษาจากสถาบันอื่นเข้ามาร่วมแบ่งปันความรู้ โดยผู้เรียนจะใช้ภาษาอังกฤษสัมภาษณ์แขกรับเชิญ ซึ่งเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ จากนั้นผู้เรียนจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากการสัมภาษณ์ และเรียบเรียงเป็นเอกสารรวมความรู้จากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญเพื่อผู้เรียนจะได้นำเทคนิคที่แขกรับเชิญทำได้สำเร็จมาใช้ในการเรียนรู้

2.6 กิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งผู้เรียนจะได้สกัดความรู้ฝังลึกภาษาอังกฤษออกมา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติมจากความรู้เดิมที่มีอยู่ นี้ จากนั้นผู้เรียนสืบค้นความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์ เรียบเรียง และสร้างกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ รวมทั้งบันทึกผลงานนวัตกรรมดังกล่าวลงในแผ่นซีดี เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้และทำกิจกรรมในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อศึกษาการสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับ นักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร คราวนี้ผู้วิจัยได้ ศึกษาเอกสารด้านทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีประเด็นการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ SECI Model
- 2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้

2.1.1 ความเป็นมาและความหมายของความรู้

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่า การจัดการความรู้ที่ดี นำมาซึ่งการทำงาน ที่มี ประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรโดยรวม ความรู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจ และเพิ่มอำนาจใน การแข่งขันในโลกปัจจุบัน Polanyi และ Nonaka (อ้างถึงใน บุญดี บุญญากิจและคนอื่นๆ. 2547 : 16) ได้แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ Tacit และ Explicit Knowledge และได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

- Tacit Knowledge เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ ซึ่งสื่อสารหรือถ่ายทอดออกมาในรูปของลายลักษณ์อักษร ตัวเลขหรือสูตรได้ยากเป็น ความรู้ที่พัฒนาหรือแบ่งปันกันได้ และเป็นความรู้ที่ทำให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน

- Explicit Knowledge ความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมา ใน รูปแบบต่างๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ความรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายนั้น จำเป็นจะต้องมีกระบวนการหรือ ขั้นตอนในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ (แสวง รวยสูงเนิน. 2547 : 3) โดยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา การจัดการความรู้ ไม่ใช่ศาสตร์ของการพัฒนาองค์กรที่มุ่งเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและ เครื่องมือช่วยแต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ได้กลายเป็นศาสตร์ใหม่ที่องค์กรชั้นนำทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่ ในการจัดการศึกษา ที่ได้มีการนำการจัดการความรู้ไปใช้เพื่อการพัฒนา เพิ่มพูนศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน เพิ่มผลผลิต และบริการขององค์กรมากขึ้นเรื่อยๆ (Quintas. 2002 : 10 อ้างถึงใน วิลาวัลย์ มาคุ้ม.

2549 : 3) นี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นการนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจึงต้องอาศัยการจัดการความรู้ การจัดการความรู้จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร

2.1.2 ความหมายของการจัดการความรู้

มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้เสนอความหมายเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่น่าสนใจไว้มากมาย ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอความหมายของการจัดการความรู้โดยนักวิชาการบางท่าน ดังต่อไปนี้

โทยามา (Toyama อ้างถึงใน บุญดี บุญญาภิจ และคนอื่น ๆ 2547 : 20) กล่าวว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการเพื่อเอื้อให้เกิดความรู้ใหม่ โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ และประสบการณ์ของคนในองค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาวัตกรรมที่จะทำให้มีความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง

นิวแมน (Newman อ้างถึงใน จรินทร์ อาสาทรงธรรม, 2548 : 44) กล่าวว่า การจัดการความรู้ เป็นกลุ่มกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวกับ การสร้าง การกระจาย และการใช้ความรู้

มาฮอลตา (Maholta, 1998 : 129-137 อ้างถึงใน สิริกร เตียวสกุล, 2549 : 13) ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่าเป็นกระบวนการเชื่อมโยงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เกิดนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้องค์กรมีการปรับตัวและสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้

กุปตา (Gupta, 2000 : 45 อ้างถึงใน สิริกร เตียวสกุล, 2549 : 13) ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่าเป็นกระบวนการแยกแยะ คัดเลือก กำจัด ถ่ายทอด แบ่งปันความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญในงานที่มีอยู่ในตัวบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีการเรียนรู้ พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บิลชีเนส คอลเลจ ออฟ เดอะ ยูนิเวอร์ซิตี ออฟ เท็กซัส (Business College of the University of Texas อ้างถึงใน พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 28) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบของการค้นหา การเลือก การจัดระบบ การสกัด และการนำเสนอสารสนเทศ เพื่อทำให้ความรู้ความเข้าใจของพนักงานในเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษขึ้น การจัดการความรู้จะทำให้องค์กรได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์ตนเอง กิจกรรมของการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดหา จัดเก็บ และใช้ความรู้ เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด นอกจากนั้นยังใช้เพื่อการวางแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจอีกด้วย

ธนาคารโลก (The World Bank อ้างถึงใน บุญดี บุญญาภิจ และคนอื่น ๆ 2547 : 21) ได้ให้นิยามของการจัดการความรู้ว่าเป็นวิธีการรวบรวมวิธีปฏิบัติขององค์กรและกระบวนการที่เกี่ยวกับการสร้างการนำมาใช้ และเผยแพร่ความรู้และบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทาเคอุชิ และโนนากะ (Takeuchi & Nonaka. 2004 อ้างถึงใน ทิพย์วรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2548 : 43) ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่า คือกระบวนการในการสร้างความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ความรู้ทั่วทั้งองค์การ และนำไปเป็นส่วนประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์บริหารเทคโนโลยีและระบบใหม่ๆ

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 15) กล่าวว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการสารสนเทศ (Information) และการบริหารคน (People) ในทุกองค์การที่มีการจัดการใช้สารสนเทศที่จัดเก็บไว้ในรูปแบบดิจิทัล และจัดเก็บความรู้ใหม่ที่บุคคลในองค์การมี เพื่อเผยแพร่และแบ่งปันการใช้สารสนเทศในองค์การ

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547 : 32) ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ หรือนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์การอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและบริการขององค์การ

วิจารณ์ พานิช (2546 : 5-6) กล่าวว่า การจัดการความรู้หมายถึง การยกระดับความรู้ขององค์การเพื่อสร้างผลประโยชน์จากต้นทุนทางปัญญา โดยเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและกว้างขวาง ไม่สามารถนิยามด้วยถ้อยคำสั้นๆ ได้ ดังนั้นต้องให้นิยามหลายข้อจึงจะครอบคลุมความหมายได้แก่

- การรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บ และการเข้าถึงข้อมูล เพื่อสร้างเป็นความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูล และด้านคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือช่วยในการเพิ่มพลังความรู้ แต่ตัวของเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ไม่ใช่การจัดการความรู้
- การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนความรู้ ถ้าไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้แล้วความพยายามจัดการความรู้ก็ไม่ประสบความสำเร็จ
- การจัดการความรู้ต้องอาศัยการตีความ และประยุกต์ใช้ความรู้ ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางในองค์การ

วิลาวลัย มาคุ้ม (2549 : 111-112) ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยหลายๆ ขั้นตอน ที่มีการนำเอาความรู้ฝังลึกในคนและความรู้เปิดเผยมาใช้ในการพัฒนาองค์การที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์การ โดยมีเป้าหมายที่ผลสัมฤทธิ์ของงานที่สูงขึ้นกว่าเดิม ส่งผลถึงผลผลิตและบริการที่เพิ่มขึ้นและดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดความรู้ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548: 4) กล่าวว่า การจัดการความรู้ ในองค์กร หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือ เอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด

จากนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการความรู้ของ นักศึกษาที่เกิดจากการปฏิบัติตน การปฏิบัติร่วมกันของนักศึกษา หรือต้องอาศัยความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือความร่วมมือจากผู้สอนหรือผู้อำนวยการความสะดวก โดยมีเป้าหมายที่ผลสัมฤทธิ์ของงาน ที่สูงขึ้นกว่าเดิม ส่งผลถึงผลผลิตและบริการที่เพิ่มขึ้นและดีขึ้น

2.1.3 องค์ประกอบของการจัดการความรู้

ประพนธ์ ผาสุกยี่ด (2549 : 19-26) ได้แบ่งองค์ประกอบของการจัดการความรู้ออกเป็น 3 ส่วน โดยเปรียบเทียบกับลักษณะของปลา คือ

1. ส่วน “หัวปลา” (Knowledge Vision- KV) หมายถึง ส่วนที่เป็นเป้าหมาย วิสัยทัศน์ หรือทิศทาง ของการจัดการความรู้ โดยก่อนที่จะทำจัดการความรู้ ต้องตอบให้ได้ว่า “เราจะ ทำ KM ไปเพื่ออะไร ?” โดย “หัวปลา” นี้จะต้องเป็นของ “คุณกิจ” หรือ ผู้ดำเนินกิจกรรม KM ทั้งหมด โดยมี “คุณเอื้อ” และ “คุณอำนวย” คอยช่วยเหลือ

2. ส่วน “ตัวปลา” (Knowledge Sharing-KS) ส่วนที่เป็น “หัวใจ” ให้มีความสำคัญ กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน (Share & Learn) ถ้าไม่สามารถทำให้รู้สึก รักและปรารถนาดีต่อกันด้วยความจริงใจได้ ใจใคร่ก็บังคับใครไม่ได้ ซึ่ง “คุณอำนวย” จะมีบทบาท มากในการช่วยกระตุ้นให้ “คุณกิจ” มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ โดยเฉพาะความรู้ซ่อนเร้นที่มีอยู่ใน ตัว “คุณกิจ” พร้อมอำนวยให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้แบบเป็นทีม ให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกระดับความรู้ และเกิดนวัตกรรม

3. ส่วน “หางปลา” (Knowledge Assets-KA) เป็นส่วนของ “คลังความรู้” หรือ “ขุมความรู้” ที่ได้จากการเก็บสะสม “เกร็ดความรู้” ที่ได้จากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ตัวปลา” ซึ่งเราอาจเก็บส่วนของ “หางปลา” นี้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น ICT ซึ่งเป็นการสกัดความรู้ที่ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) ให้เป็นความรู้ที่เด่นชัด (Explicit Knowledge) มีการต่อยอดความรู้โดยการนำไป เผยแพร่และแลกเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้ พร้อมกับยกระดับต่อไป

นำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 17-23) ได้อธิบายองค์ประกอบของการจัดการความรู้ว่า ความสำเร็จของการจัดการความรู้เกิดจากการผสมผสานระหว่างการทำงานของคน กระบวนการ และ เทคโนโลยี ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. คน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
2. กระบวนการ เป็นการบริหารจัดการ เพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ใช้ เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง และนวัตกรรม
3. เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้อย่างง่าย และรวดเร็วขึ้น

โดยสรุปองค์ประกอบของการจัดการความรู้ที่สำคัญมีอยู่ 3 ส่วน คือ คน กระบวนการ เทคโนโลยี และองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ จะต้องเชื่อมโยงและบูรณาการอย่างสมดุล

2.1.4 กระบวนการจัดการความรู้

ในการนำการจัดการความรู้มาใช้ในองค์กรได้มีผู้เสนอแนะขั้นตอนการจัดการความรู้ไว้ดังนี้คือ มาร์ควอร์ท (Marquardt, 1996 : 27-30 อ้างถึงใน พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 43-48) เสนอว่ากระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย

1. การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) เป็นการแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์ และมีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร จากแหล่งต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อจะได้นำความรู้เหล่านั้นมาทำให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรต่อไป ดังนี้

1.1 การแสวงหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งภายในองค์กร (Internal Collection of Knowledge) เป็นความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่ในองค์กร และเป็นปัจจัยประการสำคัญสำหรับการเพิ่มคุณค่าให้แก่องค์กร การได้มาซึ่งความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถทำได้ ดังนี้

1.1.1 การให้ความรู้กับพนักงาน เช่น การสอนงาน การฝึกอบรม การสัมมนา การประชุม การแสดงผลงาน ระบบพี่เลี้ยง เป็นต้น

1.1.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ

1.1.3 การดำเนินการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการปฏิบัติงานต่างๆ

1.2 การแสวงหาและรวบรวมความรู้จากแหล่งภายนอกองค์กร (External Collection of Knowledge) องค์กรต้องมีความวิสัยทัศน์กว้างไกล เพื่อการปรับปรุงงานและสร้างให้เกิดความคิดใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพราะองค์กรต้องอาศัยความคิดและการสร้างสรรค์ด้วย ข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมภายนอก ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1.2.1 การใช้มาตรฐานเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับองค์กรอื่น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.2 การจ้างที่ปรึกษา

1.2.3 การเปิดข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ บทความ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ e-mail และภาพยนตร์ เป็นต้น

1.2.4 การตรวจสอบแนวโน้มทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี

1.2.5 การรวบรวมข้อมูลจากลูกค้า คู่แข่งขัน และจากแหล่งอื่นๆ

1.2.6 การจ้างพนักงานใหม่

1.2.7 การร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ เพื่อสร้างพันธมิตรและการร่วมลงทุน

2. การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) เป็นการสร้างความรู้ของบุคคล ที่มงานและองค์การที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ (Generation) เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน หรือ เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์การที่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดัน การหยั่งรู้ และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล การสร้างความรู้ใหม่ควรอยู่ภายใต้หน่วยงานหรือคนในองค์การ ซึ่งทุกๆ คนในองค์การสามารถเป็นผู้สร้างความรู้ได้ รูปแบบต่างๆ ในการสร้างความรู้ มีดังนี้

2.1 บุคคลให้ความรู้ที่ตนมีอยู่กับผู้อื่น เช่น การถ่ายทอดความรู้จากการทำงาน ร่วมกันอย่างใกล้ชิด

2.2 การนำความรู้ที่องค์การมีอยู่ ผสมเข้ากับความรู้ของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิด ความรู้ใหม่และมีการแบ่งปันทั่วทั้งองค์การ

2.3 ความรู้ที่ได้จากการรวมและสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน รูปแบบนี้ อาจจำกัดอยู่ที่ความรู้ที่มีอยู่แล้ว

2.4 ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นการภายใน โดยสมาชิกขององค์การค้นพบแนวทางได้เอง และมีกิจกรรมมากมายที่องค์การสามารถดำเนินการเพื่อสร้างความรู้

2.5 การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ

2.6 การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

2.7 การทดลอง และมีกิจกรรมมากมายที่องค์การสามารถดำเนินการเพื่อสร้างความรู้

2.8 การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต

3. การจัดเก็บความรู้และค้นคืนความรู้ (Knowledge Storage and Retrieval) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นหรือที่ได้มา นำมาจัดเก็บเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วต่อการนำ ความรู้ไปใช้ใหม่ในครั้งต่อไป โดยองค์การต้องกำหนดสิ่งสำคัญที่จะเก็บไว้เป็นองค์ความรู้และต้อง พิจารณาถึงวิธีการที่จะเก็บรักษา และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ องค์การต้องเก็บ รักษาสิ่งที่ต้องการเรียกว่าเป็นความรู้ไว้ให้ได้ดีที่สุด ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนผล สะท้อนกลับ การวิจัยและการทดลอง การจัดเก็บเกี่ยวข้องกับด้านเทคนิค เช่น การบันทึกเป็น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐานข้อมูล (Database) หรือการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน รวมทั้งเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางมนุษย์ด้วย เช่น การสร้างและการจดจำของปัจเจกบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้การเก็บสะสมความรู้ องค์การควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

3.1 โครงสร้างและการจัดเก็บความรู้ ควรเป็นระบบที่สามารถค้นหา และส่งมอบได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

3.2 จัดให้มีการจำแนกรวมการต่างๆ เช่น ข้อเท็จจริง นโยบาย หรือ ขั้นตอนการทำงานที่อยู่บนพื้นฐานความจำเป็นในการเรียนรู้

3.3 อาศัยการจัดการที่สามารถส่งมอบให้กับผู้ใช้ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ทันเวลา และเหมาะสมกับความต้องการ

ระบบการค้นคืนความรู้ เป็นลักษณะของการเข้าถึงสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป องค์การควรทำให้พนักงานทราบถึงช่องทางหรือวิธีการสำหรับการค้นหาความรู้ต่างๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การทำสมุดจัดเก็บรายชื่อ และทักษะของผู้เชี่ยวชาญ การทำสมุดหน้าเหลืองขององค์การ หรือในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น เครือข่ายการทำงานตามระบบชั้น การประชุม การฝึกอบรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การถ่ายทอดความรู้ในองค์การ

4. การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Utilization) เป็นการใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อองค์การและเป็นความจำเป็นขององค์การ เนื่องจากองค์การจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น ก็ต่อเมื่อความรู้มีการกระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็ว และเหมาะสมทั่วทั้งองค์การ การถ่ายทอดความรู้ และการใช้ประโยชน์จากความรู้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลไกด้านอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ การเคลื่อนที่ของสารสนเทศและความรู้ระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งเป็นไปได้ ทั้งที่โดยตั้งใจและโดยไม่ตั้งใจ

4.1 การถ่ายทอดความรู้โดยตั้งใจ มีวิธีการดังนี้

4.1.1 การสื่อสารด้วยการเขียน การบันทึก การรายงาน จดหมายข่าว ประกาศ

4.1.2 การฝึกอบรม

4.1.3 การประชุมภายใน

4.1.4 การสรุปข่าวสาร

4.1.5 การสื่อสารภายในองค์การ (วีดิทัศน์ สิ่งพิมพ์ เครื่องเสียง)

4.1.6 การเยี่ยมชมงานต่างๆ ที่จัดเป็นกลุ่มตามความจำเป็น

4.1.7 การหมุนเวียน/เปลี่ยนงาน

4.1.8 ระบบพี่เลี้ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การถ่ายทอดความรู้โดยไม่ตั้งใจ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาจจะไม่รู้ตัวหรือเป็นการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นในหน้าที่ที่ทำงานประจำอย่างไม่มีแบบแผน มีวิธีการดังนี้

4.2.1 การหมุนเวียนงาน

4.2.2 ประสบการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เล่าต่อกันมา

4.2.3 คณะทำงาน

4.2.4 เครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ

ดาเวนพอร์ต เดอลอง และเบียร์ส (Davenport ; De Long & Beers. 1998 : 45-47 อ้างถึงใน วิลาวัลย์ มาคุ้ม. 2549: 102-103) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ว่ามี 5 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างความรู้ ได้จาก 3 แหล่ง คือ ความรู้จากภายนอก ความรู้ และประสบการณ์ของพนักงานในองค์กร และความรู้จากกิจกรรมองค์กรหรือความรู้เปิดเผยที่องค์กรสร้างขึ้น

2. การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ มุ่งที่คน กลุ่มคน การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ จะต้องไม่ใช่เฉพาะเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว ต้องมีการใช้คนด้วย เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การสร้างเครือข่าย การประชุมทางไกล การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ไม่ใช่เป็นเรื่องของธรรมชาติ ต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุน และต้องใช้เวลา การแลกเปลี่ยนความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ จะช่วยในการแก้ปัญหาได้ดีและช่วยเพิ่มพูนความสามารถและทักษะของพนักงานด้วย

3. การยกระดับความรู้ ต้องไม่พัฒนาอย่างก้าวกระโดด หลักการที่สำคัญของการยกระดับความรู้ คือ จะทำอย่างไร จึงจะทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานที่แตกต่างไปจากเดิม

4. การเก็บความรู้ ต้องจัดการให้ความรู้เป็นเสมือนหนึ่งสินทรัพย์ขององค์กรในฐานะที่ความรู้เป็นสินทรัพย์เช่นเดียวกับการให้ความสำคัญต่อการแสดงบุคคล

5. การนำความรู้ไปใช้ ความรู้ที่ถูกจัดเก็บไว้จะไม่ได้ประโยชน์ หากไม่มีการนำไปแพร่หลายเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มความสามารถและทักษะของพนักงาน การเพิ่มผลผลิตบริการและสร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้าขององค์กรมากขึ้น

บุญดี บุญญาภิจ และคนอื่นๆ (2547:54) ได้สรุปขั้นตอนหลักของกระบวนการจัดการความรู้ดังนี้

1. การค้นหาความรู้ (Knowledge Identification) ค้นหาว่าองค์กรมีความรู้ อะไรบ้าง อยู่ที่ใคร และความรู้ที่จำเป็นต้องมี

2. สร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อหาความรู้ที่ต้องการและแสวงหาความรู้ดังกล่าว ปัจจัยที่จะทำให้ขั้นตอนนี้ประสบความสำเร็จ
วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) ต้องจัดความรู้ให้
เป็นระบบสะดวกแก่การนำไปใช้

4. ประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinedment)
กำหนดเนื้อหาความรู้ที่ต้องการและแสวงหาความรู้ดังกล่าว ปัจจัยที่จะทำให้ขั้นตอนนี้ประสบ
ความสำเร็จ วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) วิธีการในการจัดเก็บและกระจายความรู้

6. แบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) จัดทำเอกสารหรือ
ฐานความรู้สำหรับแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนความรู้

การจัดการความรู้จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับ ภาวะผู้นำและกลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร
เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการความรู้ การวัดผล โครงสร้างพื้นฐาน

การจัดการความรู้เป็นนวัตกรรมใหม่ที่กำลังอยู่ในความสนใจของวงการต่างๆ เพราะการ
จัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มผลผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจวางแผนและ
ปฏิบัติงาน การนำการจัดการความรู้มาใช้ในองค์กรจะต้องพิจารณาเลือกแนวคิดในการจัดการความรู้
ของนักคิดกลุ่มต่างๆ มาปรับให้เหมาะสมกับองค์กรด้วย

วิจารณ์ พานิช (2547 : 7) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ว่ามี 6 กระบวนการ ได้แก่

1. การกำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ (Define) เป็นการนำความมุ่งมั่น วิสัยทัศน์
พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรมากำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ เพื่อให้การจัดการ
ความรู้ มีจุดเน้น ไม่สะเปะสะปะ

2. การเสาะหาและยึดกุมความรู้ (Capture) เป็นการพัฒนาขีดความสามารถใน
การเสาะหา และยึดกุมความรู้ที่กระจัดกระจาย หรือแฝงอยู่ตามที่ต่างๆ มาใช้ประโยชน์ ดำเนินการ
อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดทักษะและความชำนาญในการเสาะหา อาจจะมาจกภายนอก หรือผู้ที่
ทำงานอยู่ด้วยกันในองค์กรก็ได้

3. การสร้างความรู้ (Create) ซึ่งในมุมมองเดิม ความรู้ต้องสร้างโดยผู้รู้/
ผู้เชี่ยวชาญ แต่ในมุมมองใหม่ ความรู้เกิดขึ้นทุกจุดของการทำงานโดยทุกคนที่ทำงาน เป็นความรู้ที่
ฝังอยู่ในสมอง ซึ่งอาจจะพูดออกมาไม่ได้ การสร้างความรู้อาจทำได้ทั้งก่อนลงมือทำ ระหว่างการ
ทำงาน และสรุปประมวลประสบการณ์หลังจากการทำงาน ในการสร้างความรู้ไม่จำเป็นต้องสร้างใหม่
ทั้งหมด 100% อาจเริ่มจาก 10-20% ก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การกลั่นกรอง (Distil) ความรู้บางอย่างเป็นสิ่งล้ำสมัย บางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมสำหรับเรา จึงจำเป็นต้องมีการกลั่นกรอง เพื่อนำความรู้ที่เหมาะสมมาใช้

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะ แต่ละคนมีมุมมองต่อความรู้ไม่เหมือนกันต้องมาแลกเปลี่ยน มิฉะนั้นจะเก็บอยู่ภายในตัว ไม่มีการยกระดับความรู้ ถ้าขาดการแลกเปลี่ยน ความรู้ที่มีอยู่จะเก่า ล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ไม่ออกงาม ยิ่งแลกเปลี่ยนมากก็ยิ่งได้กำไรมาก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งที่ยากที่สุด คนที่อยากแลกเปลี่ยน เพราะกลัวขาดทุน กลัวเสียเปรียบ ต้องสร้างเงื่อนไข และกติกาส่งเสริมการแลกเปลี่ยน การแบ่งปันให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีพฤติกรรมแบ่งปันความรู้ และไม่ให้ผลประโยชน์แก่ผู้มีพฤติกรรมกักตุน หรือ ปกปิดความรู้

6. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Use) ทำให้เกิดผลจากการใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์/บริการ พัฒนาระบบการทำงาน พัฒนาสมาชิกองค์กร และมีผลเชิงป้องกันกัลปต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ ซึ่งตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น การใช้ความรู้ต้องเน้นที่การเอาความรู้มาใช้ในการทำงานให้มาก ไม่ควรเริ่มด้วยการหาความรู้มาใส่ไว้ในคอมพิวเตอร์ซึ่งเสี่ยงมากที่จะไม่เกิดประโยชน์ ไม่คุ้มค่า

กิจกรรมการจัดการความรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันและกันเป็นวงจร มิใช่ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ก่อน-หลัง แต่เป็นวัฏจักรที่หมุนเวียน ผลิดซ้ำ พัฒนาและยกระดับขึ้นไปไม่มีที่สิ้นสุด

2.1.5 เครื่องมือในการจัดการความรู้

การจัดการความรู้จะสัมฤทธิ์ผลได้ จะต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการความรู้ เครื่องมือการจัดการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้แบ่งเป็น 2 ประเภท (บุญดี บุญญาภิจ และ คนอื่น ๆ 2547 : 151-155) คือ

1. เครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงความรู้ เหมาะกับ Explicit Knowledge
2. เครื่องมือที่ช่วยในการถ่ายทอดความรู้ เหมาะกับ Tacit Knowledge

1. เครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงความรู้ ได้แก่

1.1 การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Talking) นำเรื่องที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวมาผูกเป็นเรื่องราวและเผยแพร่ในองค์กร ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น

1.2 สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) ใช้แนวคิดเกี่ยวกับโทรศัพท์หน้าเหลือง จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกแหล่งที่มาของความรู้ ประเภทของความรู้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านขององค์กร แทนการบันทึกรายละเอียดของคนหรือสถานประกอบการในสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง

1.3 ฐานความรู้ (Knowledge Bases) เป็นการเก็บความรู้ไว้ในฐานข้อมูลและให้ผู้ใช้ค้นหาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. เครื่องมือที่ช่วยในการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่

2.1 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of practice : Cop) เป็นกลุ่มคนที่มารวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ มักจะเป็นคนที่อยู่ในกลุ่มงานเดียวกัน หรือมีความสนใจเรื่องเดียวกัน มารวมกันโดยสมัครใจ เพื่อเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยมีระยะเวลาสิ้นสุดเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันแล้ว

2.2 ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เป็นการถ่ายทอด Tacit Knowledge แบบตัวต่อตัวจากผู้มีประสบการณ์หรือความรู้มากกว่าไปยังผู้ที่มีประสบการณ์หรือรู้น้อยกว่า และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน

2.3 เวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum) เป็นการจัดประชุมเพื่อเป็นเวทีให้บุคลากรมีโอกาสพบปะพูดคุยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้ อาจทำให้หลายลักษณะ เช่น การสัมมนา และการประชุมทางวิชาการที่จัดขึ้นสม่ำเสมอ

2.4 การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment) การสับเปลี่ยนงานเป็นการย้ายบุคลากรไปทำงานในหน่วยงานต่างๆซึ่งอาจอยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรือข้ามสายงานเป็นระยะๆเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้

วิจารณ์ พานิช (2548) ได้เสนอวิธีรวบรวมความรู้เพื่อจัดการความรู้ ดังนี้

1. ทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนแล้วบันทึกไว้
2. บันทึกกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์
3. บันทึกกิจกรรมประชุมทบทวนงาน
4. บันทึกประสบการณ์ทำงานของแต่ละคนในลักษณะบันทึกความคิด หรือเล่า

เรื่องประทับใจ

5. จัดทำรายการไว้ในฐานข้อมูลขององค์กร
6. เก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำงานที่ดีในระดับนำยกย่อง
7. จัดประชุมนำเสนอผลงานสร้างสรรค์
8. มีบุคลากรทำหน้าที่รวบรวม จัดหมวดหมู่ หรือจัดกระบวนการยกระดับ

ความรู้และจัดเก็บให้อยู่ในสภาพที่เรียกมาใช้ได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว

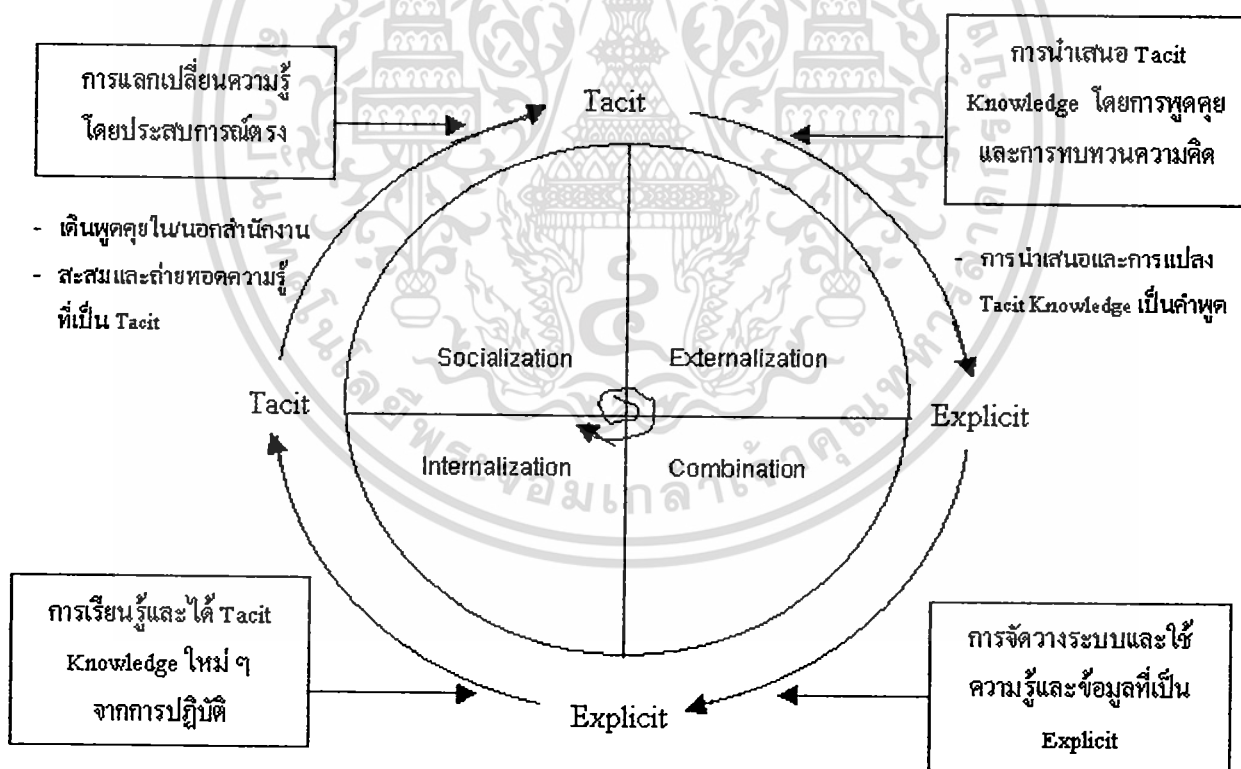
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ SECI Model

2.2.1 ความเป็นมาของ SECI Model

Nonaka และ Takeuchi ศึกษาจากประเทศญี่ปุ่นในเรื่องการประสบความสำเร็จด้านสร้างสรรค์และการเปลี่ยนแปลง Nonaka และ Takeuchi พบว่า ความรู้นั้นไม่ใช่เรื่องของเทคนิคและยังค้นพบว่าการเปลี่ยนแปลงขององค์กรเกิดขึ้นจากความเข้าใจอันลึกซึ้งในหัวข้อนั้นๆ ซึ่งบรรยายได้ในลักษณะที่เป็นอุปมา สโลแกนหรือเป็นสัญลักษณ์ รูปแบบการจัดการความรู้ของ Nonaka และ Takeuchi มีข้อมูลมาจากรูปแบบทฤษฎีการสร้างความรู้ และการบริหาร โดยนำเสนอในเรื่องลักษณะของความรู้ ความรู้เฉพาะบุคคล ความรู้เฉพาะกลุ่ม ความรู้ขององค์กร หรือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วม ในเรื่องความรู้ และการกระจายที่จำเป็นเพื่อสร้างสรรค์ความรู้และสร้างการเปลี่ยนแปลง

การทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ โดยพัฒนาวงจรของ Tacit และ Explicit Knowledge โดยศาสตราจารย์ Ikujiro Nonaka ซึ่งอยู่ที่บัณฑิตวิทยาลัยด้าน International Corporate Strategy มหาวิทยาลัย Hitotsubashi ได้เสนอรูปแบบดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สรุปที่ 2 วงจรของ Tacit และ Explicit Knowledge ภาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามรูปแบบดังกล่าว การสร้างความรู้เกิดขึ้นใน 4 ลักษณะ คือ Socialization, Externalization, Combination, และ Internalization สำหรับ Socialization คือ การแบ่งปันและสร้าง Tacit Knowledge ด้วยการสื่อสารระหว่างกันในเรื่องที่เป็น Tacit Knowledge ของผู้ที่สื่อสารกัน ซึ่งจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ของบริษัทกับลูกค้าและผู้รับจ้างช่วง หรือลักษณะ "การจัดการด้วยการเดินเยี่ยมในที่ทำงาน" (Management by walking around, MBWA)

เมื่อมีการแบ่งปันข้อมูลด้วยกระบวนการทางสังคมดังกล่าวแล้ว จะทำให้เกิดความคิด ใหม่ ๆ และความตระหนัก ถึงข้อมูลใหม่ ๆ ที่เปิดเผยออกมาและควรได้มีการเปลี่ยนให้เป็นรูปของภาษา ซึ่งก็คือ Explicit Knowledge กระบวนการลักษณะนี้เรียกว่า Externalization จากนั้น จะต้องมีการรวมตัวอย่างที่ได้เรียนรู้ของ Explicit Knowledge เข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ใหม่จากการกระทำดังกล่าว ในขั้นนี้ระบบสารสนเทศจะมีบทบาทสำคัญมาก ลักษณะการสร้างความรู้ขั้นสุดท้าย คือ ขั้น Internalization ซึ่งเป็นการนำความรู้ไปปฏิบัติทำให้มีการแปลง Explicit Knowledge ให้เป็น Tacit Knowledge โดยจะมองเห็นเป็นเทคโนโลยี สินค้า บริการ และการแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า และการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าก็จะนำกระบวนการกลับไปสู่วงจรเดิม คือ ขั้นแรกของการสร้างความรู้ คือ Socialization อีก

การสร้างความรู้ไม่ใช่กระบวนการที่เรียงกันอยู่ แต่จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และความต่อเนื่องระหว่างความรู้โดยนัย (Tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) ซึ่งเรียกว่าเป็นความหมุนเวียน (Knowledge Spiral) ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องของการส่งต่อความรู้ การแบ่งปันและการเปลี่ยนแปลงเฉพาะบุคคล กลุ่มคนและองค์กร เพื่อทำให้องค์กรมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์และรูปแบบเพื่อที่จะแบ่งปันความรู้ได้

ความรู้หมุนเวียนเป็นสิ่งที่ยากที่สุดในกระบวนการเปลี่ยนแปลงของความรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงระหว่างความรู้โดยนัยกับความรู้ชัดแจ้ง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ยากกว่าการเปลี่ยนแปลงระหว่างความรู้ประเภทเดียวกัน

2.2.2 ความหมายของ SECI Model

มีผู้ให้ความหมายของ SECI Model ไว้ดังนี้

Smita (2002) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบ SECI เป็นกระบวนการการสร้างสรรค์ความรู้ (Knowledge creation) ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและแลกเปลี่ยนกันของความรู้โดยนัย (Tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) อย่างอิสระโดยอาศัยกระบวนการขั้นตอนที่จำเพาะกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าเราสามารถสร้างและเผยแพร่ความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกันของมนุษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Yoshinori (2003) ได้ให้ความหมายของ รูปแบบ SECI ว่าเป็นกระบวนการที่อยู่บน องค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

- 1) ต้องมีองค์ความรู้ทั้ง 2 ชนิด คือ ความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง
- 2) เกิดปฏิสัมพันธ์กันของความรู้ทั้ง 2 ผ่านทางการทำกิจกรรมทางปัญญาของ มนุษย์ (Human intelligence activities)
- 3) เกิดการสร้างสรรค้องค์ความรู้ใหม่ขึ้นภายในกลุ่มบุคคล เมื่อบุคคลที่มีความรู้ แตกต่างกันได้มาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้กัน

SECI Model ได้สร้างกิจกรรมความรู้ของบุคคล โดยผ่านขั้นตอน 4 ขั้น คือ การ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ของแต่ละบุคคล คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัด ความรู้ฝังลึกเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) การรวมความรู้โดยจัดเก็บความรู้ชัดแจ้งอย่างเป็น ระบบ (Combination) และการนำความรู้ชัดแจ้งนั้นมาปฏิบัติ (Internalization)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า SECI Model หมายถึง กระบวนการ สร้างกิจกรรมความรู้ของบุคคลที่มีอยู่ในตัวบุคคลทั้ง 2 ชนิด คือ ความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความรู้ทั้ง 2 ชนิดกลับไปกลับมาอย่างอิสระ โดยผ่านขั้นตอน 4 ขั้น คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ของแต่ละบุคคล คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ฝังลึกเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) การรวมความรู้โดยจัดเก็บความรู้ชัดแจ้ง อย่างเป็นระบบ (Combination) และการนำความรู้ชัดแจ้งนั้นมาปฏิบัติ (Internalization)

2.2.3 ขั้นตอนของ SECI Model

Nonaka and Takeuchi (1995) กล่าวว่า สถาบันหรือองค์กรต่างๆ สามารถสร้างสรรค้องค์ ความรู้ได้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้โดยนัย และความรู้ชัดแจ้ง ซึ่งเรียกความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ทั้ง 2 ชนิดนี้ว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้ โดยภายในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้ง ความรู้โดยนัยและความรู้ชัดแจ้งจะมีการขยายความออกไปทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ รูปแบบ การเปลี่ยนแปลงความรู้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization) เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ โดยนัยไปเป็นความรู้โดยนัย
2. การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นการเปลี่ยนแปลง ความรู้โดยนัยไปเป็นความรู้ชัดแจ้ง
3. การรวมความรู้ (Combination) เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ชัดแจ้งไปเป็นความรู้ ชัดแจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ชัดแจ้งไปเป็นความรู้โดยนัย

โดยกระบวนการของ SECI Model 4 ขั้นตอน จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวงจร (Nonaka and Takeuchi. 2000) ดังนี้

รูปที่ 3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ ของ SECI Model

Nonaka and Takeuchi (2000) ได้นำเสนอรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ของ SECI Model ไว้ดังนี้

1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization)

เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้โดยนัยใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากความรู้โดยนัยนั้นสามารถนำมาแสดงให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นทางการได้ยาก และมักจะเป็นองค์ความรู้ที่จำเพาะกับเวลาและสถานที่ ดังนั้น เราจึงสามารถได้มาซึ่งความรู้โดยนัยนี้ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เท่านั้น เป็นต้นว่าการใช้เวลาร่วมกันหรือการได้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน

กระบวนการและเปลี่ยนความรู้นั้น แต่เดิมมักเกิดกับกลุ่มพ่อค้าซึ่งมาเรียนรู้ความรู้โดยนัยที่จำเป็นต่อการทำการค้าผ่านทาง การลงมือกระทำจริงมากกว่าการศึกษาจากคู่มือหรือตำรา และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ยังสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไม่เป็นทางการภายใต้การพบปะพูดคุยกันโดยทั่วไปนอกเหนือไปจากในสถานที่ทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ในด้านต่างๆ วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization)

เป็นกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างความรู้โดยนัย กับความรู้ชัดแจ้ง โดยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยนัยให้เป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น ตัวองค์ความรู้จะเกิดการตกผลึก ซึ่งสามารถแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นได้ และนับเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่

ตัวอย่างของกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ เช่น การสร้างแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือวงจรของการควบคุมคุณภาพ ซึ่งทำให้พนักงานมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยการสะสมความรู้ที่เป็นนัยอย่างมีความหมายตลอดปีของการทำงาน กระบวนการนี้จึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างความรู้ เพราะเป็นขั้นที่ความรู้ที่เป็นนัยถูกทำให้เป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง โดยผ่านการอุปมา การเปรียบเทียบ ดังนั้นความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในกระบวนการนี้จึงมีลักษณะที่เรียกว่า "Conceptual Knowledge" หรือความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างความคิดและแนวคิด

3) การรวมความรู้ (Combination)

เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ชัดแจ้ง ที่มีความสลับซับซ้อน และมีการจัดเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ความรู้ที่ชัดแจ้งจะถูกเก็บรวบรวมจากภายในหรือภายนอกองค์กร และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน มีการแก้ไขหรือการประมวลผล เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ความรู้ใหม่ที่ชัดแจ้งนี้จะถูกเผยแพร่ท่ามกลางสมาชิกขององค์กร เช่น การแลกเปลี่ยนเอกสาร การประชุม เป็นต้น ดังนั้นความรู้ใหม่ขององค์กรจึงเกิดขึ้นจากการจัดองค์ประกอบใหม่ของสารสนเทศที่มีอยู่ ผ่านการแยกประเภท การเพิ่มเติม การประกอบเข้าด้วยกัน และการจัดหมวดหมู่ของความรู้ที่ชัดแจ้งหรือการรวมส่วนต่างๆ ที่ไม่ต่อเนื่องของความรู้ที่ชัดแจ้งเข้าด้วยกันนั่นเอง ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นจึงมีลักษณะที่เรียกว่า ความรู้ที่เป็นระบบ (Systematic Knowledge)

4) การนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization)

เป็นกระบวนการรับเอาความรู้ชัดแจ้งกลับเข้ามาเป็นความรู้โดยนัยอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการนี้สามารถทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้ชัดแจ้งที่สร้างขึ้นใหม่ให้แก่สมาชิกทั่วทั้งองค์กรได้ และทำให้สมาชิกเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้และกลายเป็นความรู้โดยนัยภายในแต่ละตัวบุคคล กระบวนการนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ด้วยการกระทำ กล่าวคือ ความรู้ชัดแจ้งที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องผ่านการนำไปใช้และปฏิบัติจริง จึงจะก่อให้เกิดทักษะซึ่งเป็นความรู้โดยนัยภายในตัวบุคคลขึ้นมา ดังนั้นการซึมซับความรู้ชัดแจ้งให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์นั้นจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำจริงเสียก่อน เมื่อองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นได้มีการปลูกฝังเข้าไปจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของความรู้โดยนัยของแต่ละบุคคลแล้วจะอยู่ในรูปที่พร้อมที่จะถูกถ่ายทอดออกไปให้แก่บุคคลอื่น เมื่อมีการพูดคุยปฏิบัติสัมพันธ์ นับเป็นการเริ่มต้นของกลไกการสร้างความรู้รอบใหม่ให้เกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสำคัญของการสร้างความรู้ คือการสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ชัดเจน กับความรู้ที่ฝังลึก ยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้น เป็นองค์รวมยิ่งขึ้น โดยผ่านกระบวนการ 4 ส่วนที่เรียกว่า SECI ได้แก่

(1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (socialization) ระหว่างกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็น ความเชื่อ วิธีการ เป็นต้น เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึก

(2) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (externalization) เปลี่ยนความรู้ฝังลึก ไปเป็นความรู้ที่ชัดเจน

(3) การรวบรวมหรือผนวกความรู้ (combination) นำความรู้ที่ชัดเจนอันมากมายหลากหลาย มารวมกัน จัดกลุ่ม แบ่งหมวดหมู่ ได้เป็นความรู้ที่ชัดเจนที่ยกระดับขึ้น

(4) การฝังหรือผนึกความรู้ (internalization) นำความรู้ที่ชัดเจนไปประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ กระบวนการ วิธีการใหม่ หรือปรับปรุงของเก่า เกิดคุณค่าและมูลค่า และในกระบวนการนั่นเอง เกิดการเรียนรู้เป็นความรู้ฝังลึกที่ยกระดับขึ้นไปอีก กระบวนการในขั้นตอนนี้จะยิ่งทรงพลังยิ่งขึ้น หากให้ลูกค้าหรือผู้ให้บริการได้เข้ามาสัมผัสพบปะให้ข้อคิดเห็นจากการให้บริการหรือการใช้ผลิตภัณฑ์ด้วย

วงจร SECI นี้ หมุนอยู่ตลอดเวลา เหมือนเกลียวส่ววน มีผลให้เกิดการสร้างและยกระดับความรู้เพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า SECI Model ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้โดยนัยใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากความรู้โดยนัยนั้นสามารถนำมาแสดงให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นทางการได้ยาก และมักจะเป็นองค์ความรู้ที่จำเพาะกับเวลาและสถานที่ ดังนั้น เราจึงสามารถได้มาซึ่งความรู้โดยนัยนี้ผ่านทางแลกเปลี่ยนประสบการณ์เท่านั้น เป็นต้นว่าการใช้เวลาร่วมกันหรือการได้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน

2. ขั้นการสร้างความรู้ชัดเจนจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างความรู้โดยนัย กับความรู้ชัดเจน โดยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยนัยให้เป็นความรู้ชัดเจนนั้น ตัวองค์ความรู้จะเกิดการตกผลึก ซึ่งสามารถแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นได้ และนับเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่

3. ขั้นการรวมความรู้ (Combination) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ชัดเจนที่มีความสลับซับซ้อนและมีการจัดเป็นระบบระเบียบมากขึ้น ความรู้ที่ชัดเจนจะถูกเก็บรวบรวมจากภายในหรือภายนอกห้องเรียน และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน มีการแก้ไขหรือการประมวลผล เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ความรู้ใหม่ที่ชัดเจนนี้จะถูกเผยแพร่ท่ามกลางสมาชิกของห้องเรียน

4. ขั้นการนำความรู้ที่ชัดเจนมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นกระบวนการรับเอาความรู้ชัดเจนกลับเข้ามาเป็นความรู้โดยนัยอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการนี้สามารถทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้ชัดเจนที่สร้างขึ้นใหม่ให้แก่สมาชิกทั่วทั้งองค์กรได้ และทำให้สมาชิกเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้และกลายเป็นความรู้โดยนัยภายในแต่ละตัวบุคคล กระบวนการนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ด้วยการกระทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่น

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือ ครู แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ครูยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนต่อไป

การทบทวนบทบาทของครู ควรเริ่มจากการทบทวนและปรับแต่งความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเรียน โดยต้องถือว่า แก่นแท้ของการเรียนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าจะเปรียบเทียบการทำงานของครูกับแพทย์คงไม่ต่างกันมากนัก แพทย์มีหน้าที่บำบัดรักษาอาการป่วยไข้ของผู้ป่วย ด้วยการวิเคราะห์ วินิจฉัยอาการของผู้ป่วยแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน แล้วจัดการบำบัดด้วยการใช้ยาหรือการปฏิบัติอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน วิธีการรักษาแบบหนึ่งแบบใดคงจะใช้บำบัดรักษาผู้ป่วยทุกคนเหมือน ๆ กันไม่ได้ นอกจากจะมีอาการป่วยแบบเดียวกัน ในทำนองเดียวกัน ครูก็จำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้รู้ข้อมูล อันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนนั้นให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ และจากข้อมูลที่เป็นวิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนอีกประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ครูจึงต้องหันมาทบทวนบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องแก้ไข โดยต้องตระหนักว่า คุณค่าของการเรียนรู้คือการได้นำสิ่งที่เรียนรู้นั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลด้วย ดังนั้นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีสาระที่สำคัญ 2 ประการคือ การจัดการโดยคำนึงถึงความแตกต่างของ ผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือว่าเป็นความพยายามที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ ซึ่งดำเนินการ จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายการเมือง ข้าราชการ ครูอาจารย์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชน องค์กร และสถาบันต่างๆ มีการศึกษาปัญหา ประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ มีการระดมผู้รู้ นักปราชญ์มาช่วยกันคิด ช่วยกันสร้างเป้าหมายของการศึกษาไทย

จากข้อมูลนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำมาสู่การทำความเข้าใจ เรื่องหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ หรือที่รู้จักในชื่อเดิมว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student centered หรือ child centered) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่รู้จักกันมานานในวงการการศึกษาไทย แต่ไม่ประสบ ความสำเร็จในการปฏิบัติ เพราะมีความเคยชินจากการที่ได้รับ การอบรมสั่งสอนมาด้วยรูปแบบการจัด การเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (teacher centered) มาตลอด เมื่อเป็นครูก็เคยชินกับการจัด การเรียนการสอนแบบเดิมที่เคยรู้จัก จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร แต่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายแล้วว่า ครูทุกคน จะต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นความจำเป็นที่ครูทุกคน จะต้องให้ความสนใจกับรายละเอียดในส่วนนี้ โดยการศึกษา ทำความเข้าใจ และหาแนวทางมาใช้ใน การปฏิบัติงานของตนให้ประสบผลสำเร็จ

แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับว่า บุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกันและทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ (1) เชื่อว่าทุกคนมี ความแตกต่างกัน (2) เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และ (3) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นการจัดการบรรยากาศ กิจกรรม สื่อ สถานการณ์ เป็นต้น ให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียนอย่างรอบด้าน และสามารถวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียน สำหรับในการ จัดกิจกรรมหรือออกแบบการเรียนรู้ อาจทำได้หลายวิธีการและเทคนิค แต่มีข้อควรคำนึงว่า ในการ จัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง แต่ละเรื่อง ได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจ เป็นประโยชน์ต่อตัว ผู้เรียนหรือไม่
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิด ได้รวบรวมความรู้และลงมือ ปฏิบัติจริงด้วยตนเองหรือไม่ ทิศนา ขัมมณี (2543) ได้นำเสนอแนวคิดในการเปิดโอกาสให้นักเรียนมี ส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (physical participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อม แม้จะให้ความรู้ที่ดี ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ดังจะเห็นได้ว่า ถ้าปล่อยให้ผู้เรียนนั่งนานๆ ในไม่ช้าผู้เรียนก็จะหลับหรือคิดเรื่องอื่น แต่ถ้าให้เคลื่อนไหวทางกายบ้างก็จะทำให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัวและพร้อมที่จะรับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมกับวัยและระดับความสนใจของผู้เรียน

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (intellectual participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา ต้องเป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปทำให้ผู้เรียนสนุกที่จะคิด

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (social participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ มนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสภาพแวดล้อมต่างๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม

2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (emotional participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเอง โดยกิจกรรมดังกล่าวควรเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง โดยปกติการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นั้นมักเกิดขึ้นพร้อมกับการกระทำอื่นๆ อยู่แล้ว เช่น กิจกรรมทางกาย สติปัญญา และสังคม ทุกครั้งที่ครูให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวที่ เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนกิจกรรม ผู้เรียนจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกตามมา ด้วยเสมอ อาจเป็นความพอใจ ไม่พอใจ หรือเฉย ๆ ก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 106-109) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านการเรียนการสอนในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1. แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด

2. การพัฒนาหลักสูตร ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม สาธารณะของหลักสูตร นอกจากนี้มุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่างสมดุล เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งความรู้ ความสามารถและความดีงามแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

3. รูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life – Long Learning) โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายขึ้น อาทิ การจัดการร่วมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่างๆ เป็นต้น

4. การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริม ต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยคณาจารย์หรือผู้สอนควรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5. ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ สามารถคิด วิเคราะห์ วิจัย ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ

6. ให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภท ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ

7. ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

8. ปรับระบบการประเมินและวัดผลการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม

9. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการ ทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพ และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

2.3.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเวศ วะสี (2543, อ้างถึงใน คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง และเนื่องจากสถานการณ์จริงของผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันการเรียนรู้จึงต้องยึดผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลักสำคัญ ดังนั้นผู้สอนจึงมีหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน คือ ทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคม และจิตวิญญาณ

กิ่งฟ้า สินธุวงษ์ และ สุรัตดา ลอยฟ้า (2545) อธิบายว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด การลงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มือปฏิบัติจริง และจากการสะท้อนความคิด จึงเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองซึ่งจะนำไปสู่การให้อำนาจแก่ผู้เรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้มีรากฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructionism) ของ Semour Papert (1960. อ้างถึงใน Papert & Harel. 1991) ที่ให้ความสำคัญด้านกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กจากการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างความรู้หรือประสบการณ์เดิมในตัวของผู้เรียนกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ซึ่งนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้เน้นว่าความรู้มาจากการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยการลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานที่มีความหมายกับตนเองอาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง การใช้วิธีการใดๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งหมายให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน กล่าวคือสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ความรู้จากการค้นคว้า ดำเนินการ ตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้แนวทาง ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือให้ผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างสูงสุด และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ได้ตามที่ตั้งไว้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

สุเทพ อุสาหะ (2554: 3) ได้อธิบายว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน่าจะหมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ใครก็ตามที่เป็นคนสำคัญของเรา เราย่อมมีความปรารถนาดีต่อเขา จะคิดอะไรจะทำอะไรก็ต้องนึกถึงเขาก่อนคนอื่น แนวโน้มการสอนนักศึกษาในปัจจุบันนี้จะไปในลักษณะที่จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความหมาย ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมากกว่าจะเป็นการบอกหรือบรรยายแบบเก่า อันที่จริงแนวการสอนทั้ง 2 แบบต่างก็มีจุดดีและจุดด้อยในตัวของมันเอง

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด การลงมือปฏิบัติจริง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจากการสะท้อนความคิด จึงเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองซึ่งจะนำไปสู่การให้อำนาจแก่ผู้เรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้สอนมีบทบาทเป็น ผู้อำนวยการความสะอาดจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน

2.3.3 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กำหนดลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 9 ประการ คือ

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอน
5. ฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ร่วมกัน
8. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการเรียน
9. ประเมินพัฒนาการผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถทำได้กับการจัดการเรียน การสอนทุกวิชาเพียงแต่ธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่ต่างกันจะมีลักษณะที่เลือกอำนาจให้ผู้สอนออกแบบ กิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในจุดเด่นที่ต่างกัน คือ

- (1) รายวิชาที่มีเนื้อหามุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์และการนำเอากฎเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้ แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ หรือการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ผู้สอน สามารถใช้กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองโดยใช้วิธีสอนแบบอุปนัย และ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำกฎเกณฑ์ที่ทำความเข้าใจได้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ วิธีการสอนแบบนิรนัย การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นก็จะเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืนเพราะผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง
- (2) รายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้จากการค้นคว้าทดลอง และการอภิปราย โดยให้หลักเหตุผล เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้สร้างความรู้เองโดยตรง เพียงแต่ผู้สอน ต้องรู้จักการใช้คำถามที่ยั่วและเชื่อมโยงความคิด ประกอบกับการได้มีโอกาสทำการทดลองเป็นการปฏิบัติ ร่วมกัน ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความรู้ผ่านกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ที่ทำกันมาอยู่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) รายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่หลากหลายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลข้อมูลที่มีลักษณะช่วยให้ออกความคิดเห็นได้ เช่น วิชาสังคมศึกษา และวรรณคดีเป็นลักษณะพิเศษที่ผู้สอนจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดกิจกรรมการใช้ความคิด อภิปราย นำไปสู่ข้อสรุป เป็นผลของการเรียนรู้และการสร้างนิสัยยอมรับฟังความคิดเห็นกัน เป็นวิถีทางที่ดีในการปลูกฝังประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน

(4) รายวิชาที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลักเช่น วิชา พลศึกษา และการงานอาชีพ ผู้สอนควรใช้โอกาสดังกล่าว ให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ผ่านกระบวนการทำงาน

(5) รายวิชาที่ส่งเสริมความคิดจินตนาการ และการสร้างสุนทรียภาพ เช่น วิชาศิลปะและดนตรี นอกจากจะมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว ผู้เรียนยังมีโอกาสได้สร้างความรู้ และความรู้สึที่ดี ผ่านกระบวนการทำงานที่ผู้สอนออกแบบไว้ให้ผู้สอนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมักเป็นผู้สอนที่มีความตั้งใจและสนุกในการทำงานสอน เป็นคนช่างสังเกตและเอาใจใส่ ผู้เรียนและมักจะได้ผลการตอบสนองที่ดีจากผู้เรียน แม้จะยังไม่มากในจุดเริ่มต้น แต่เมื่อปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอก็จะสังเกตได้ถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในทางที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างจากการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบดั้งเดิมทั่วไป คือ

1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้บทบาทของผู้สอนคือผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือก และวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนรู้ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) เนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยได้แก่ เนื้อหาวิชาประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน(เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียน จะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4) สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ผู้สอนคือผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็ ความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝนโดย ผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ ได้

6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้นสามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็นมีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น

7) การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆ ด้านเช่นคุณลักษณะด้าน ความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

2.3.4 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมี ความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการ เรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.4.1 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบการพัฒนาทั้งระบบของ มหาวิทยาลัย หมายถึงการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือคุณภาพของผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงการพัฒนา ทั้งระบบของมหาวิทยาลัยประกอบด้วย

- 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่มีจุดเน้นการคุณภาพบัณฑิตอย่างชัดเจน
- 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับ เป้าหมายและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์
- 4) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก

2.3.4.2 การจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนและบทบาทของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้สอนและผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับ *ความหมายของการเรียนรู้* ดังสาระที่ ทศนา แคมมณี(2547) ได้กล่าวไว้ดังนี้

- 1) การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
- 2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นผู้สอนจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ
- 3) การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่หลายมุม ทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นผู้สอนที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ
- 4) การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบานเพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้ก็เพราะเป็นเรื่องน่าสนุกผู้สอนจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้างผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง
- 5) การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ผู้สอน จึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ
- 6) การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- (1) ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- (2) การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- (3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- (4) การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (5) ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- (6) การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
- (7) การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
- (8) การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
- (9) การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
- (10) การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
- (11) ความเข้าใจผู้เรียน
- (12) ภูมิหลังของผู้เรียน
- (13) การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
- (14) การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือมีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระเทคนิค และ วิธีการ
- (15) การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
- (16) การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

2.3.4.3 การเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบสุดท้ายที่สำคัญและนับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่บ่งชี้ถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย

1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาทร และเป็นมิตรตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

2) การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นเอกสารวัสดุสถานที่ สถานประกอบการบุคคลซึ่งประกอบด้วยเพื่อน กลุ่มเพื่อนหรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการเป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ได้ สดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้

5) การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจของผู้สอน ที่ยึดหลักการว่าทุกคนเรียนรู้ได้และเป้าหมายที่สำคัญคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงควรสังเกตและศึกษาธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าถนัดที่จะเรียนรู้ แบบใดมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วย ตนเอง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการฝึกด้าน การจัดการแล้วยังฝึกด้านสมาธิความมีวินัยในตนเอง และการรู้จักตนเองมากขึ้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่บูรณาการเรื่องการจัดการความรู้กับการเรียนการสอน มีดังนี้

พรชูลี ลังกา (2551) ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้รูปแบบ SECI ที่มีต่อความรู้ ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลง ผลการวิจัยพบว่า 1. หลัง การเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลสูง กว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากทุกรายการ

ขจิต ฝอยทอง (2552) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่ออบรมครูสอน ภาษาอังกฤษจำนวน 100 คน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูนำวิธีและเทคนิคการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในการสอนของตน ผู้วิจัยได้ใช้ กระบวนการจัดการความรู้ในการอบรมโดยให้ครูทั้งหมดทำกิจกรรมเหล่านี้ คือ 1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีของตน (Best Practice) 2) เล่าเรื่องราวของตน (Story Telling) 3) ใช้วิธีเพื่อน ช่วยเพื่อน (Peer Assist) และ 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบสุนทรียสนทนา (Dialogue) นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้ใช้ Blog เป็นเครื่องมือในการให้ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่ใช้มี ประโยชน์ต่อครู นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถใช้ Blog ในการแลกเปลี่ยนความรู้ได้เป็นอย่างดี

อังคณา อ่อนธานี (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยอิงแนวคิดการจัดการความรู้ สำหรับ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิสิตครู มหาวิทยาลัยนเรศวร ชั้นปีที่ 3 จำนวน 37 คน โดยจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการโดยมีขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ 2) ขั้นแสวงหาความรู้ 3) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ขั้นสร้างความรู้ 5) ขั้นจัดเก็บความรู้ 6) ขั้นถ่ายโอนความรู้และใช้ประโยชน์และ 7) ขั้นประเมินผลความรู้ ซึ่งมีสาระสำคัญในแต่ละองค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และมีทักษะในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Nonaka and Takeuchi (1995) ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้นและเป็นองค์รวมยิ่งขึ้นโดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization) เป็นจุดเริ่มต้นของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานความสนใจที่สอดคล้องกัน 2. การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นการสกัดความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลออกไปเป็นความรู้ชัดแจ้งที่ผู้อื่นสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านการสนทนาและแลกเปลี่ยนระหว่างกัน 3. การรวมความรู้ (Combination) เป็นการรวบรวมความรู้ที่ชัดแจ้งมาบันทึก จัดหมวดหมู่ หรือสร้างเป็นความรู้ที่ยกระดับขึ้น 4. การนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นผลของการเชื่อมโยงแล้วนำความรู้มาปฏิบัติ เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ หรือเป็นการสร้างนวัตกรรม ซึ่งก่อให้เกิดเป็นความรู้และประสบการณ์ฝังในตัวบุคคลกลายเป็นความรู้ฝังลึก เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดหมุนเวียนต่อไปกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการความรู้เป็นการนำความรู้ฝังลึกภายในตัวบุคคล และจากแหล่งความรู้ชัดแจ้งต่างๆ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ มาผ่านกระบวนการสร้างความรู้โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จากนั้นรวบรวมและประมวลข้อมูลเหล่านี้ โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ จัดเรียงเรียงข้อมูล บันทึกและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อนำความรู้ชัดแจ้งที่ได้ไปปฏิบัติหรือไปสร้างเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ความรู้ชัดแจ้งจากการปฏิบัตินี้จะถูกเปลี่ยนเป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลต่อไป ทั้งหมดนี้คือวงจรความรู้ที่ก่อให้เกิดการต่อยอดความรู้และเกิดความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

Rust และคณะ (2003) ได้ศึกษาการปรับปรุงศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยอาศัยพัฒนาการด้านความเข้าใจในเรื่องกระบวนการและหลักเกณฑ์ โดยใช้รูปแบบ SECI ทำการศึกษา กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จำนวน 290 คน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ของนักศึกษามีการปรับปรุงให้ดีขึ้นหลังจากใช้กระบวนการดังกล่าว ซึ่งพัฒนาการที่เกิดขึ้นนี้สามารถที่จะคงอยู่ได้เป็นระยะเวลาอันยาวนานและสามารถถ่ายโอนให้แก่ผู้อื่นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Neil (2006) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ซึ่งในกระบวนการสร้างความรู้ SECI ขั้น Internalization นี้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง ทั้งนี้ จากประสบการณ์ตรงเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนความรู้ชัดแจ้งเป็นความรู้ฝังลึกของตนเองต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสร้างความรู้

Smith and Sutherland (2007) ที่อธิบายว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของการเป็นทั้งผู้สอนและผู้เรียน หรือ Community of Teacher-Learners แยกตามกลุ่มผู้สอนที่ขอการสอนแบบต่างๆ มาร่วมเรียนรู้เรื่องเดียวกันในชุมชนแห่ง การเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนมีมาตรฐานที่ดีในด้านการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพได้

เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่า เป็นการวิจัยด้านการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดและกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอน และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถของผู้สอนในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีงานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องกับการนำแนวคิดด้านการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษและจากการได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้และการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการสร้างความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลลัพธ์จากการนำแนวคิดด้านการจัดการความรู้ โดยประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างความรู้ SECI Model มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาการสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 ขั้นตอนการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills จำนวน 60 คน

3.2 ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการนำกระบวนการสร้างความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร จำนวน 60 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills เป็นเวลา 14 สัปดาห์ๆ ละ 3 คาบๆ ละ 60 นาที โดยในสัปดาห์แรกผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอนแก่ผู้เรียนกลุ่มนี้ว่าจะมีความแตกต่างจากการเรียนในรายวิชาเดียวกันของกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากเป็นการวิจัยด้านการสอนที่มีการนำแนวคิดด้านการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นแรกผู้วิจัยได้นำกระบวนการสร้างความรู้ SECI Model มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ (Learning Activity) ที่มีความสอดคล้องกับแต่ละขั้นของกระบวนการสร้างความรู้ SECI ดังต่อไปนี้

1. **กิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน (Shared Vision)** เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะทางภาษาอังกฤษของตนเอง และร่วมตั้งเป้าหมายในการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษนั้นๆ กับเพื่อนในกลุ่ม โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมนี้ในสัปดาห์แรกของการเรียน
2. **กิจกรรมการเขียนอย่างอิสระ (Freewriting)** โดยผู้สอนมีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้สอนจะร่วมทำกิจกรรมจินตนาการเขียนเรื่องจากกลุ่มคำศัพท์เดียวกัน จากนั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมแบ่งปันโดยการอ่านงานเขียนของตนในชั้นเรียน
3. **กิจกรรมการอ่านและเขียนวิจารณ์งานย่อความ (Summary)** เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนเขียนย่อความของบทอ่านต่างๆ และฝึกการอ่านและเขียนวิจารณ์งานของเพื่อนตามหลักการที่ได้ศึกษาไป หลังจากนั้นผู้เรียนที่มีผลงานการเขียนย่อความที่ดีจะเขียนเล่าเคล็ดลับของตนเองที่ใช้ในการเขียนย่อความ ซึ่งเป็นการสกัดความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และผู้เรียนทั้งหมดร่วมกันสรุปเคล็ดลับเพื่อจัดทำเป็นเอกสารรวมเคล็ดลับการเขียนย่อความ และนำเคล็ดลับนั้นไปใช้ในการเขียนย่อความในครั้งต่อไป
4. **กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Blog** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนเล่าประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเทคนิคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองใน Blog ของรายวิชานี้ หลังจากนั้นผู้เรียนจะรวบรวมเทคนิคการเรียนรู้หรือเคล็ดลับการฝึกฝนภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ จากข้อมูลที่แบ่งปันใน Blog เพื่อเรียบเรียงเป็นเอกสารรวมความรู้จาก Blog ซึ่งผู้เรียนสามารถนำเทคนิคการเรียนรู้ที่ได้จากเพื่อนไปทดลองหรือประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษของตนเองได้
5. **กิจกรรมการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ** เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกที่เป็นนักศึกษาจากสถาบันอื่นเข้ามาร่วมแบ่งปันความรู้ โดยผู้เรียนจะใช้ภาษาอังกฤษสัมภาษณ์แขกรับเชิญ ซึ่งเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ จากนั้นผู้เรียนจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากการสัมภาษณ์ และเรียบเรียงเป็นเอกสารรวมความรู้จากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญเพื่อผู้เรียนจะได้นำเทคนิคที่แขกรับเชิญทำได้สำเร็จมาใช้ในการเรียนรู้
6. **กิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้** เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งผู้เรียนจะได้สกัดความรู้ฝังลึกภาษาอังกฤษออกมา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติมจากความรู้เดิมที่มีอยู่ จากนั้นผู้เรียนสืบค้นความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์ เรียบเรียง และสร้างเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ รวมทั้งบันทึกผลงานนวัตกรรมดังกล่าวลงในแผ่นซีดี เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้และทำกิจกรรมในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ กิจกรรมดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับ 4 ขั้นตอนของกระบวนการสร้างความรู้ SECI ทุกกิจกรรม ยกเว้น กิจกรรมลำดับที่ 1 และ 2 ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดในขั้นแรก คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) เท่านั้น และเมื่อผู้เรียนผ่านการทำกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมตามขั้นตอน การสร้างความรู้ที่เปลี่ยนความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) แล้ว คาดว่าผู้เรียนจะสามารถสร้างคลังความรู้ (Knowledge Asset) ในรูปแบบของเอกสารรวมความรู้ และผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ (Innovation) ในรูปแบบของซีดี ซึ่งผู้เรียนจะได้นำความรู้ที่ได้รับนี้ไปปฏิบัติให้เกิดเป็นความรู้ฝังลึกต่อไป (Internalization)

ขั้นตอนของการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ผู้เรียนทำกิจกรรมตามที่คุณวิจัยได้กำหนดไว้ในแผนการสอนและเขียนสะท้อนความคิดหลังจากการทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในรูปแบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning Log) ในขณะเดียวกัน

ผู้วิจัยสังเกตการสอนและเขียนบันทึกในแบบบันทึกการสังเกตการสอน (Teacher Observation Log) เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการสอน บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนตลอดจนปัญหาที่พบในระหว่างการสอนด้วย

ขั้นตอนต่อไปหลังจากที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมครบทั้งหมดแล้ว ในสัปดาห์ที่ 14 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้เรียนทั้ง 60 คน/2 กลุ่ม เกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของรายวิชานี้ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

1. นักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรกับกิจกรรมต่างๆ คือการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ การแบ่งปันความรู้ใน Blog การแสดงความคิดเห็นต่อ Blog ของเพื่อน การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ และการรวบรวมความรู้เป็นเอกสารเผยแพร่
2. นักศึกษาใช้ประโยชน์จากเอกสารรวมความรู้อย่างไร
3. นักศึกษาคิดว่าบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
4. นักศึกษามีความคิดเห็นหรือรู้สึกอย่างไรกับการเรียนการสอนในรายวิชานี้ในขั้นตอนสุดท้าย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. แผนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)
2. แบบบันทึกการสังเกตการสอน (Teacher Observation Log)
3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Grouping) ที่ได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้และการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นที่สำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาก่อสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเขียนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรม และจากการสังเกตการสอนของผู้วิจัย รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เรียน ได้ผลการวิจัย ดังนี้

4.1 กระบวนการสร้างความรู้ชั้น Socialization (การแลกเปลี่ยนเรียนรู้)

ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 กิจกรรม คือ

1. การตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ตามแนวคิด การสร้างความรู้ กล่าวคือ การได้ทำกิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาอังกฤษของตนเองก่อนเริ่มการเรียนในรายวิชานี้ และพูดคุยกับเพื่อนๆ ในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการปลูกฝังทัศนคติของการเรียนที่มีได้เน้นการสอบ แต่เป็นการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของผู้เรียนเองซึ่งเป็นการเรียนที่มีความหมายมากขึ้น

2. การเขียนอย่างอิสระ (Freewriting) ซึ่งผู้สอนร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียนในการเขียนเรื่องจากกลุ่มคำศัพท์เดียวกัน จากนั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะแบ่งปันความคิดและจินตนาการโดยการอ่านงานเขียนของตนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและนำความรู้มาพัฒนาทักษะการเขียนของตน

จากการสะท้อนความคิดของผู้เรียนในบันทึกการเรียนรู้ของทั้ง 2 กิจกรรม สรุปประเด็นสำคัญที่ผู้เรียนแสดงถึงการมีโอกาสดำเนินการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนรวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

1) กิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน (ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2) จากการทำกิจกรรมนี้ ผู้เรียนได้มีโอกาสสะท้อนปัญหาการเรียนของตนเอง และเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออก สามารถแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน นอกจากนี้เพื่อนในกลุ่มยังช่วยให้ความรู้บางอย่างที่ยังไม่รู้ (ผู้เรียนเลขที่ 1)
 - ได้รู้จักกล้าแสดงออก เสนอความคิดเห็นของตนเองแก่ผู้อื่น (ผู้เรียนเลขที่ 11)
 - ได้มีการใช้ความคิดร่วมกันภายในกลุ่ม และได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายทำให้สามารถ เลือกรหัสข้อที่ดีที่สุดในการเรียนรู้เพื่อผลิตเป็นนวัตกรรม (ผู้เรียนเลขที่ 18)
 - ได้รู้ปัญหาของตนเองและเป็นแรงกระตุ้นในการหาความรู้ให้ตัวเอง (ผู้เรียนเลขที่ 30)
- นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม และฝึกความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้
- ได้ฝึกกระบวนการคิดในการทำงานเป็นกลุ่ม (ผู้เรียนเลขที่ 17)
 - มีความรับผิดชอบในหน้าที่ในกลุ่มของตน (ผู้เรียนเลขที่ 19)
 - ทำให้ได้ฝึกทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบ และทำให้รู้จักวิธีแก้ปัญหา (ผู้เรียนเลขที่ 25)

2) กิจกรรมการเขียนอย่างอิสระ (Freewriting) โดยผู้สอนมีส่วนร่วม (ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 8)

กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนได้นำผลงานการเขียนของตนมาแบ่งปันกัน จึงทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความคิดและจินตนาการที่ผู้สอนสื่อผ่านในงานเขียน และยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนประโยครูปแบบต่างๆ จากงานเขียนของผู้สอน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปปรับปรุงการเขียนของตนได้

- ทำให้เราได้ฟังความคิดที่แปลกใหม่จากเรื่องที่ครูแต่งและได้รับรู้การเขียน การเรียงประโยคที่ถูกต้องของครู รวมทั้งคำศัพท์ที่แปลกใหม่ที่เรายังไม่รู้ (ผู้เรียนเลขที่ 23)
- ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและจินตนาการกับอาจารย์ผู้สอนอีกทางหนึ่งด้วย (ผู้เรียนเลขที่ 17)

นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดความรู้สึกที่ดีเนื่องจากการที่ผู้สอนมิได้ทำหน้าที่เพียงให้ความรู้หรือแค่มอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเท่านั้น แต่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้นด้วยจึงทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเองสนุกสนาน และผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้น

- ทำให้เรามีความสัมพันธ์กับครูมากขึ้น ทำให้ผมกล้าที่จะพูดจะถามครู ไม่รู้สึกกดดัน (ผู้เรียนเลขที่ 22)

- ทำให้รู้สึกเป็นกันเอง ไม่เกร็งเวลาเรียน ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนานเรียนแล้วมีความสุขครับ (ผู้เรียนเลขที่ 20)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจากผลการสังเกตการสอนของผู้วิจัย พบว่า ในระหว่างที่มีการทำกิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกันนั้น ผู้เรียนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยผู้สอนได้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ แต่อย่างไรก็ตามพบว่า มีผู้เรียนบางคนยังไม่สามารถวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองได้ ในช่วงแรก แต่หลังจากที่ผู้เรียนได้รับฟังความคิดและวิธีการแสดงความคิดจากเพื่อนคนอื่น ๆ ผู้เรียนคนที่มีปัญหาในช่วงแรกก็สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ในที่สุด ซึ่งผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เรียนเหล่านี้โดยการให้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด รวมถึงการแสดงท่าทีที่ใส่ใจและให้ความสำคัญในการพูดคุยกับผู้เรียน ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายขึ้น และกล้าที่จะพูดวิเคราะห์ความต้องการของตนโดยใช้ภาษาอังกฤษได้โดยไม่กังวลว่าจะพูดผิด

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากแหล่งความรู้หลากหลาย ได้ฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ได้ฝึกความกล้าแสดงออกทางความคิด และได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการได้ร่วมทำกิจกรรมแบ่งปันความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการได้ทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันเช่นนี้ คือการที่ผู้สอนสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเต็มที่ในบรรยากาศที่เป็นกันเองและสนุกสนาน เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2 กระบวนการสร้างความรู้ชั้น Externalization (การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก)

ในขั้นตอนการสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึกนี้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม คือ

1. การเขียนเล่าเคล็ดลับความสำเร็จในการเขียนย่อความ
2. การแบ่งปันความรู้ใน Blog
3. การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้

ทั้ง 3 กิจกรรมได้กระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้ที่มีอยู่ในตนเองออกมาด้วยวิธีการพูด และเขียนเล่าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งนอกจากจะเกิดประโยชน์ต่อตนเองในเรื่องของการทบทวนความรู้ที่มีอยู่แล้วยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ได้รับฟังหรือได้อ่านอีกด้วย

ข้อมูลต่อไปนี้เป็น การสะท้อนความคิดของผู้เรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ หลังจากการทำกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) กิจกรรมการเขียนเล่าเคล็ดลับความสำเร็จ ในการเขียนย่อความ (ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 10)

ในกิจกรรมนี้ผู้สอนได้คัดเลือกผลงานการเขียนย่อความที่ดีของผู้เรียนจำนวน 10 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อนำมาเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนอื่นๆ ได้ศึกษา ซึ่งผู้เรียนเจ้าของผลงานจะต้องสกัดความรู้ฝังลึกของตนเองโดยการเขียนเล่าในบันทึกการเรียนรู้เกี่ยวกับเคล็ดลับที่ตนเองใช้ในการเขียนย่อความ จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมกับอธิบายวิธีการให้เพื่อนๆ รับทราบด้วยกัน เช่น

- *เคล็ดลับในการเขียน Summary* ที่ดีของผมคือก่อนอื่นต้องอ่านเนื้อหาหรือบทความที่เราจะสรุปให้เข้าใจเสียก่อน อ่านหลายๆ รอบ เพื่อจับเอาแต่ประเด็นสำคัญ เมื่อเริ่มเขียนต้องบอกแหล่งที่มาของเรื่องหรือผู้แต่งใช้ภาษาของเราเอง ควรเขียนประโยคแรกให้มี Main Idea และพยายามใช้ Transitional Words เพราะจะทำให้ Summary ของเราดูสวยงามและลื่นไหลมากขึ้น มีความต่อเนื่องที่สำคัญอย่าใส่ความคิดเห็นลงไปเวลาเขียน Summary สุดท้ายก็อย่าลืมกล่าวถึงที่มาหรือผู้แต่งด้วยในตอนต้นตอนเริ่มเขียนประโยคแรกเพียงเท่านี้ก็ทำให้ Summary ของคุณกลายเป็น Summary ที่ดีได้แล้ว (ผู้เรียนเลขที่ 3)

- *ก่อนอื่นต้องอ่านให้เข้าใจให้หมด จำคำขึ้นต้นประโยคก่อนแล้วอธิบายว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรเป็นหลักสำคัญ และจำคำขึ้นต้นประโยคให้ได้ด้วย จากนั้นเวลาเขียน Summary จะต้องใช้สำนวนของเราเอง จะไม่ลอกประโยคตามใจทย์ อาจใช้คำบางคำตามในบทความก็ได้แต่ต้องใส่เครื่องหมายคำพูด นอกจากนี้ เวลาอ่าน ให้อ่านเรื่องทั้งหมดแล้วเขียนสรุปแต่ประเด็นสำคัญเท่านั้น (ผู้เรียนเลขที่ 28)*

ในบันทึกการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เล่าเคล็ดลับความสำเร็จซึ่งเป็นความรู้ฝังลึกที่แต่ละคนสกัดออกมาและสร้างเป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเคล็ดลับการเขียนย่อความบางประการมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การเริ่มต้นจากการอ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจให้มากที่สุด ซึ่งอาจต้องอ่านหลายรอบ จากนั้นพยายามจับใจความสำคัญของเรื่องให้ได้ก่อนจะเขียนสรุปย่อความ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนหลายคนมีเคล็ดลับอย่างเดียวกันจึงสามารถจัดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของการเขียนย่อความได้

2) กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Blog (ข้อมูลจาก Blog ครั้งที่ 1 และ 2)

กิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Blog เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สกัดความรู้ฝังลึกของแต่ละบุคคลออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนจากการเขียน Blog ครั้งที่ 1 และการเล่าเคล็ดลับในการเรียนรู้ทักษะการฟังพูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ จากการเขียน Blog ครั้งที่ 2 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- *Lately, I still misunderstood with many words spelling and pronunciation. For example the word that spelling by British style and American style is different therefore we to know by getting more experience like asking a teacher friend or the people who knows English more than me then I think it will helpful a lot, You know I never a shame*
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

about asking someone who knows English better than me. It is always happens in my classroom.

From the above I think I will be successful if we try to practice always all skills of English Listening Speaking Reading and Writing.

P.S. I found this website <http://conversation.in.English.com/>. It can help me to write this passage and I think it's very useful. Well, I hope it will be useful for you too.

(ผู้เรียนเลขที่ 14: Blog ครั้งที่ 1)

ในตัวอย่างนี้ผู้เรียนเลขที่ 23 ได้เขียนเล่าประสบการณ์ตรงจากการเรียนภาษาอังกฤษ โดย การศึกษาจากอาจารย์ เพื่อน คอยช่วยกันแก้ไข การเรียนแบบแบ่งปันและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ย่อมทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดเสมอ ซึ่งก่อนหน้านี้ปัญหาคือ ผู้เรียนมักจะไม่กล้าออกเสียงไม่กล้าพูด และแสดงความคิดเห็น เมื่อผู้เรียน และยังได้ค้นคว้าและศึกษาเพิ่มเติมจากข้อมูลจากออนไลน์ด้วย ตนเอง และเมื่อเรียนรู้ถึงความแตกต่างของภาษาอังกฤษ แบบ American and British English รวมทั้งความหมายของคำท จึงได้นำความรู้ที่นำมาแบ่งปันให้เพื่อนๆ รับทราบโดยการเขียน Blog

Last month, I went to Chiang Mai with my family and I have a chance to talk with the visitors there. I felt my English was not so good because when I talked to them it seemed they didn't understand me. So I asked my brother why they didn't understand my English, I forgot to tell you that my brother, he is a soldier works in USA army in Chicago. His English is very excellent. And when I asked him I got the answer. It is because of my pronunciation which is not clear and didn't have any American or English accent, that's why they didn't understand my English. After my brother's comment I tried to understand his English you know he spoke so beautiful and I felt as listen to a bird sings.

After that when I went back to my room at the hotel there I started practicing my pronunciation again and I got it improve real, you know how could I practice it? I did my practice by myself like how to put the sound of each alphabets. You know unbelievable just only one night my English especially the pronunciation was improved my brother said to me " your English is pretty good."

Then I had more confident to speak with visitors. So in the morning of the next day I went to rent a bicycle. And rode to Suthep Temple and I was a volunteer guide unbelievable again one visitors said to me your English is very perfect.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Right now English is not difficult if we just pay more attention and don't be a shame, moreover try to put an accent. I think everyone can do then shall we come to start practicing English together?

Kometh Thawornsook

(ผู้เรียนเลขที่ 19: Blog ครั้งที่ 2)

ในตัวอย่างนี้ผู้เรียนเลขที่ 19 เล่าประสบการณ์ของตนเอง หลังจากได้มีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษาที่จังหวัดเชียงใหม่ และเจอความผิดพลาดของตัวเองจนรู้สึกอายและท้อต่อการพูดภาษาอังกฤษแบบมีสำเนียงเหมือนเจ้าของสำเนียง ผู้เรียนจึงมีแรงบันดาลใจที่อยากจะพูดได้คล่องและไพเราะ คำคิ่สนั้นก็ปรึกษากับพี่ชาย จนผู้เรียนรู้สึกมั่นใจเลยลงไปเผชิญในย่านนักท่องเที่ยวใหม่อีกครั้ง

หลังจากประสบการณ์ครั้งนี้ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นและกล้าที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งฝึกพูดภาษาอังกฤษจากเทปที่สอนเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงและการสนทนา ซึ่งจากการฝึกทักษะต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้เรียนกล่าวว่าตนมีความพร้อมภาษาอังกฤษมากขึ้นเมื่อต้องก้าวออกไปภายนอกสถาบัน หรือก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้นและมั่นใจในตนเองมากขึ้น

3) กิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ในขั้นตอนแรกของการทำกิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มต้องตั้งเป้าหมายร่วมกันก่อนว่ากลุ่มมีความประสงค์จะพัฒนาภาษาอังกฤษด้านใด จากนั้นสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มต้องสกัดความรู้ภาษาอังกฤษที่เป็นความรู้ฝังลึกของตนออกมาและแบ่งปันโดยการเขียนให้เพื่อนคนอื่นได้รับทราบว่าความรู้ภาษาอังกฤษที่แต่ละคนมีอยู่นั้นคืออะไรบ้าง เพื่อที่จะได้ตกลงร่วมกันว่าจะทำการศึกษาหรือค้นคว้าความรู้ใหม่อะไรต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กลุ่ม *The Magic Gun* ประกอบด้วยสมาชิก 5 คนต้องการศึกษาด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกลุ่มคำที่ถูกใช้บ่อย และเกิดความสับสนในเรื่องของการใช้คำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่างกันดังคำศัพท์ที่ผู้เรียนร่วมกันนำเสนอต่อไปนี้

Curfew	tortured	detention	following	rioting		
residents	local	against	fact	even		
Journalist	hours	physical	custody	period	government	
Democrats	criticized	allow	activities	unlimited	information	
Evidence	court	murder	kidnapping	blackmail	riot	speeding
Bombing	identity	theft	burglary	experience	competition	robot

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Visitors volunteer ride great together more know

กลุ่ม *The miracle of love* ประกอบด้วยสมาชิก 5 คน ต้องการฝึกทักษะการฟังและการพูดจากเพลงและภาพยนตร์ และได้สกัดความรู้ฝังลึก ดังนี้

การออกเสียงคำต่างๆ จากเพลง 4 เพลง คือ

1. *When you say notinh at all : nothing, boring, without, direction, suggestion, amazed, lonely, run away*

2. *One Moment in Time: finest, broke, destiny, eternity, lifetime, seize, racing, rise, taste*

3. *Tears in Heaven: heaven, strong, peace, beg, through, strong, beyond, please*

4. *It's my life : my life, create, style, friends, together, every time, suddenly, hurt*

- การพูดสำนวนในบทสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ คือ

What would you like to order? What is your special menu today?

What do you want to drink, sir?

What's your order, madam?, How would you like your steak?, Menu,

please. Check, please. Here's your change. You are welcome

จากข้อมูลทั้งหมดอาจกล่าวสรุปได้ว่าการสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น เกิดขึ้นได้จากการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลายรูปแบบ ซึ่งการสกัดความรู้ฝังลึกดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้ที่มีอยู่ภายในตนเองออกมาด้วยวิธีการพูด หรือเขียนเล่าสู่กันฟัง เช่น เคล็ดลับในการเขียนย่อหน้า ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในเรื่องของการทบทวนความรู้ที่มีอยู่แล้วยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ได้รับฟังหรือได้อ่านอีกด้วย นอกจากนี้ การที่ผู้เรียนแต่ละคนได้เขียนเล่าเกี่ยวกับเคล็ดลับและประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษใน Blog จึงนับเป็นการสร้าง "แหล่งการเรียนรู้ผ่านความหลากหลายของนวัตกรรมในยุคของการแข่งขัน" สำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกันที่จะได้มีโอกาสมาพูดคุย แบ่งปัน และต่อยอดความรู้กันได้อีกด้วย

4.3 กระบวนการสร้างความรู้ชั้น Combination (การรวมความรู้)

การรวมความรู้เป็นขั้นตอนของการนำความรู้ชัดแจ้งมาบันทึก หรือจัดหมวดหมู่ หรือสร้างเป็นความรู้ที่ยกระดับขึ้น ซึ่งในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานนี้ ผู้เรียนได้ผ่านขั้นตอนการรวมความรู้จากการทำกิจกรรม 4 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การรวมความรู้จากการเล่าเคล็ดลับการเขียนย่อความ
2. การรวมความรู้จากการเขียน Blog
3. การรวมความรู้จากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ
4. การรวมความรู้จากการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้

1) กิจกรรมการรวมความรู้จากการเล่าเคล็ดลับการเขียนย่อความ ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนทุกคนจะร่วมกันสรุปเคล็ดลับการเขียนย่อความของเพื่อนที่มีผลงานดีเด่นและได้รับการคัดเลือก จำนวน 10 คน และจัดทำเป็นเอกสารรวมเคล็ดลับการเขียนย่อความเพื่อเผยแพร่ เช่น

1. ทำความเข้าใจชื่อเรื่องที่จะอ่านจะช่วยให้เราเรื่องได้ง่ายขึ้น
2. ใช้จำนวนเกริ่นนำในการเขียน Summary
3. เขียนประโยคแรก เป็นประโยคที่มีใจความหลักหรือ Main Idea
4. ใช้ Transitional Words เพื่อให้เรื่องเชื่อมโยงกัน
5. ทำเครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือ Highlight ประโยคสำคัญ

2) การรวมความรู้จากการเขียน Blog ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะรวบรวมเทคนิคการเรียนรู้หรือการฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษในแต่ละด้านจากข้อมูลที่อยู่ใน Blog ทั้งหมด จากนั้นทำการแปลและเรียบเรียงเป็นเอกสารภาษาไทยเพื่อเผยแพร่ เช่น

ด้านการฟัง:

1. จินตนาการเรื่องตามที่ได้ฟัง
2. ดูรายการการ์ตูนภาษาอังกฤษ เพราะใช้ภาษาที่ไม่ยาก ฟังง่าย
3. แอบฟังชาวต่างชาติพูดภาษาอังกฤษเมื่อมีโอกาสได้ยินเขาคุยกัน

ด้านการพูด:

1. ฝึกพูดภาษาอังกฤษกับตัวเอง ได้ทั้งการพูดและฟังเสียงตัวเองด้วย
2. ดูรายการทีวีภาษาอังกฤษ จดโน้ตประโยค หรือสำนวนที่ได้ฟัง จากนั้นนำมาฝึกพูดตาม
3. เป็นนักศึกษาอาสาสมัคร Liaison ทำงานต้อนรับชาวต่างชาติในโอกาสสำคัญต่างๆ

ด้านการอ่าน:

1. อ่านป้ายภาษาอังกฤษตามข้างทางหรือตามสถานที่ต่างๆ
2. อ่านข้อมูลเรื่องต่างๆ ที่น่าสนใจจาก Website เช่น www.yenta4.com
3. ก่อนอ่านภาษาอังกฤษอะไรก็แล้วแต่ ให้ถามตัวเองก่อนว่าจุดประสงค์ของการอ่าน

คืออะไร จะช่วยให้การอ่านมีความหมายกับตัวเองมากขึ้น

ด้านการเขียน:

1. เล่น MSN กับเพื่อนต่างชาติ ทำให้สนุกและได้เรียนรู้วิธีเขียนภาษาอังกฤษด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ฝึกพิมพ์ภาษาอังกฤษจากหนังสือภาษาอังกฤษ ทำให้ได้เรียนรู้ประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง

3. เขียน Diary เป็นภาษาอังกฤษ

ด้านคำศัพท์:

1. ฝึกแต่งประโยคจากคำศัพท์
2. ติดป้ายคำศัพท์ที่ใช้เรียกสิ่งของต่างๆ ในบ้าน
3. ท่องคำศัพท์ต่อหน้าคนที่รักทุกวัน

3) การรวมความรู้จากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละคนจะจดบันทึกในสมุดโน้ตของตนเองเกี่ยวกับเทคนิคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในระหว่างที่แขกรับเชิญเล่าประสบการณ์ให้ผู้เรียนฟัง จากนั้นผู้เรียนจะรวบรวมข้อมูลเหล่านี้เพื่อสรุปเป็นเอกสารแจกเพื่อนในภายหลัง เช่น

1. ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ อย่าคิดว่าภาษาเป็นเรื่องยาก ไม่เช่นนั้นแล้วจะเป็นการปิดกั้นตนเองในการเรียนรู้ภาษา
2. พยายามทำให้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน โดยใช้ประโยชน์จากสื่อทุกทาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์
3. ควรมีสมุดโน้ตติดตัวเพื่อจดศัพท์ใหม่ทุกวันและต้องท่องคำศัพท์ด้วยไม่เช่นนั้นแล้วก็จะไม่มีประโยชน์อะไร
4. ควรจด Lecture ที่เรียนในรายวิชาอื่นๆ โดยใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ตนรู้เพื่อเป็นการทบทวนคำศัพท์
5. พยายามหาแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ตนเองใฝ่รู้ภาษาอังกฤษ เช่น การมีเพื่อนชาวต่างชาติ การไปเรียนต่อต่างประเทศ การประกอบอาชีพที่ต้องใช้ภาษา และการไปเที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น

4) การรวมความรู้จากการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องศึกษาค้นคว้า และรวบรวมความรู้ภาษาอังกฤษ 3 ด้าน คือ ด้านคำศัพท์ ด้านการฟังและการพูด และด้านไวยากรณ์ตามที่กลุ่มตนได้ ตั้งเป้าหมายไว้ในสัปดาห์แรก จากนั้นผู้เรียนจะสังเคราะห์ความรู้และนำมาเรียบเรียงเพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และออกแบบสร้างสรรคกิจกรรมฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษในรูปแบบที่แตกต่างกันและบันทึกผลงานทั้งหมดลงในแผ่นซีดี เพื่อนำ เสนอในชั้นเรียนให้เพื่อนๆ ร่วมกันทำกิจกรรมดังตัวอย่าง เช่น ด้านคำศัพท์ กลุ่ม Vocabulary for Fun ประกอบด้วย สมาชิก 5 คน กลุ่มนี้ได้รวบรวมกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวกับประเภทและอุปกรณ์กีฬา อาชีพ ผลไม้ และสัตว์ชนิดต่างๆ เพื่อให้เพื่อนได้ฝึกสะกดคำ โดยมีภาพเป็นสื่อ และทายคำศัพท์ ผู้เรียนต้องพิมพ์ตัวอักษรเข้าไปในโปรแกรมที่ออกแบบมา นอกจากนี้ ในการทายตัวอักษรของแต่ละคำ ผู้เรียนสามารถทายผิดได้จำนวน 7 ครั้ง ด้านการฟังและการพูด การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่ม *Bad Boy* ประกอบด้วย สมาชิก 5 คน

กลุ่มนี้ได้นำบทสนทนาประกอบการใช้บทภาพยนตร์โฆษณาไทยประกันชีวิต มาแปลเป็นบทละครฝึกการพูด มาจัดเป็นบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังเสียงบทสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนในชั้นการฝึกมีการนำบางตอนของบทสนทนามาตั้งเป็นคำถามให้ตอบ เช่น การดูแลซึ่งกันและกันเน้นเรื่องความรักที่เป็นอมตะดูแลกัน ในยามแก่ชราซึ่งกันและกัน ก็จะมีเรื่องราวที่ให้ฟังจากบทสนทนาในลักษณะนี้อีกหลากหลาย แล้วให้เพื่อนตอบบทสนทนาส่วนที่เหลือโดยใช้ประโยคที่ได้เรียนรู้ในตอนแรก ทำให้ได้เรียนรู้คำศัพท์และจดจำสำนวนการพูดซึ่งผู้เรียนสามารถคลิกฟังได้หลายครั้งก่อนจะตอบคำถาม

ด้านไวยากรณ์

กลุ่ม *Doctor of English Grammar* ประกอบด้วยสมาชิก 5 คน กลุ่มนี้ได้ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดบทเรียนเรื่อง Tense โดยมีการทดสอบก่อนเรียน และมีแบบฝึกหัดให้ทำท้ายบททันทีหลังจากที่ได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์และโครงสร้างประโยคที่ใช้ในแต่ละ Tense นวัตกรรมชิ้นนี้เป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นวัตกรรมของกลุ่มนี้มีคำอธิบายประกอบบทเรียนเป็นภาษาไทย และสามารถทบทวนด้วยตนเองได้หลายครั้ง

กล่าวสรุปได้ว่าในงานวิจัยนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสรวบรวมความรู้ที่ชัดเจนและจัดเรียงเรียงทั้งในรูปแบบซีดี และเอกสารรวมความรู้ ซึ่งการทำกิจกรรมทั้งหมดเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และเรียงเรียงข้อมูล เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการจัดทำเป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้

4.4 กระบวนการสร้างความรู้ขั้น Internalization (การนำความรู้ที่ชัดเจนมาปฏิบัติ)

ขั้นการนำความรู้ที่ชัดเจนมาปฏิบัติ เป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ที่ชัดเจนเป็นทักษะหรือความสามารถของผู้เรียนและกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวผู้เรียนต่อไป ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ชัดเจนไปปฏิบัติโดยประยุกต์ใช้ความรู้จากเอกสารรวมความรู้ในการเขียนย่อความ เอกสารรวมความรู้จาก Blog และจากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ รวมทั้งการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนได้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการประยุกต์ใช้ความรู้ดังกล่าวในการให้สัมภาษณ์และจากการเขียนสะท้อนความคิดในแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 11 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ได้คำศัพท์เพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้เรารู้ชื่อภาษาอังกฤษและคำที่เราใช้สับสนบ่อย

แม้ว่าเรารู้จักกันดี ในภาษาไทย และรู้เรื่องการแต่งประโยคมากขึ้น เพื่อใช้เป็นคำอธิบายหรือ

คำใบ้ให้เพื่อนทายคำศัพท์นั้นๆ (ผู้เรียนเลขที่ 10 บันทึกการเรียนรู้)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชอบเรื่องใน Blog ที่เพื่อนใช้เทคนิคการพูดหน้ากระจกและในห้องน้ำเป็นประจำ เลยลองเอามาใช้บ้าง ดี ครับเพราะผมชอบภาษาอังกฤษมาก ตอนนี่ผมเลยเลียนแบบท่วงท่า และพูดต่อหน้ากระจกประจำ รวมทั้งเวลาถ่ายด้วยครับ (ผู้เรียนเลขที่ 11/สัมภาคณ์)
- หนูได้แรงบันดาลใจจากเขกรับเชิญและใน Blog ที่บอกว่า การอ่านเรื่องที่เราสนใจ ใน Internet ทำให้เราเก่งขึ้น หนูก็เลยไปอ่านเรื่อง B-Boy ค่ะ เพราะหนูชอบเต้นและหนูอยากรู้ว่ามัน มาจากไหน (ผู้เรียนเลขที่ 14/สัมภาคณ์)
- ทำให้หนูเขียน สรุปเป็น เพราะได้รู้เคล็ดลับของเพื่อน เวลาอ่านอย่าอ่าน อย่างเดียวแต่ควร Highlight ข้อความสำคัญไปด้วย เพื่อตอนหลังจะได้ง่ายต่อการย่อเฉพาะใจความ สำคัญได้ เร็ว (ผู้เรียนเลขที่ 25 สัมภาคณ์)

กล่าวสรุปได้ว่าการนำความรู้ชัดแจ้งไปปฏิบัติเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ตามแนวคิดของ Carl Rogers ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ซึ่งใน กระบวนการสร้างความรู้ SECI ชั้น Internalization นี้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อ การเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง ทั้งนี้ จากประสบการณ์ตรงเหล่านี้ทำ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนความรู้ชัดแจ้งเป็นความรู้ฝังลึกของตนเองต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของ กระบวนการสร้างความรู้โดยการสร้างความรู้ทั้งหมด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาการสร้งนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model กับ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผู้วิจัยได้สรุป การวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการนำกระบวนการสร้างความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills

5.1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนา ทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills จำนวน 60 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอน
2. แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)
3. แบบบันทึกการสังเกตการสอน (Teacher Observation Log)
4. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Grouping) ที่ได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้และการสัมภาษณ์

เชิงลึก วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นที่สำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.5 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเขียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประโยชน์และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรม และจากการสังเกตการสอนของผู้วิจัย รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่ากระบวนการสร้างความรู้ SECI 4 ขั้นตอนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการสร้างความรู้ขั้น Socialization (การแลกเปลี่ยนเรียนรู้)

ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 กิจกรรม คือ 1) การตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน และ 2) การเขียนอย่างอิสระ (Freewriting) โดยผู้สอนมีส่วนร่วมจากการทำกิจกรรมนี้ ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากแหล่งความรู้หลากหลาย ได้ฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ได้ฝึกความกล้าแสดงออกทางความคิด และได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. กระบวนการสร้างความรู้ขั้น Externalization (การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก)

ในขั้นตอนนี้การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึกนี้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม คือ 1) การเขียนเล่าเคล็ดลับความสำเร็จในการเขียนย่อความ 2) การแบ่งปันความรู้ใน Blog และ 3) การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้

จากการทำกิจกรรมการสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น เกิดขึ้นได้จากการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลายรูปแบบ ซึ่งการสกัดความรู้ฝังลึกดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้ที่มีอยู่ภายในตนเองออกมาด้วยวิธีการพูด หรือเขียนเล่าสู่กันฟัง เช่น เคล็ดลับในการเขียนย่อความ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในเรื่องของการทบทวนความรู้ที่มีอยู่แล้วยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ได้รับฟังหรือได้อ่านอีกด้วย นอกจากนี้การที่ผู้เรียนแต่ละคนได้เขียนเล่าเกี่ยวกับเคล็ดลับและประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษใน Blog จึงนับเป็นการสร้าง "ชุมชนแห่งการเรียนรู้" สำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกันที่จะได้มีโอกาสมาพูดคุย แบ่งปัน และต่อยอดความรู้กันได้อีกด้วย

3. กระบวนการสร้างความรู้ขั้น Combination (การรวมความรู้)

ในขั้นตอนนี้การรวมความรู้เป็นขั้นตอนของการนำความรู้ชัดแจ้งมาบันทึก หรือจัดหมวดหมู่ หรือสร้างเป็นความรู้ที่ยกระดับขึ้น ซึ่งในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานนี้ ผู้เรียนได้ผ่านขั้นตอนการรวมความรู้จากการทำกิจกรรม 4 ประเภท คือ 1) การรวมความรู้จากการเล่าเคล็ดลับการเขียนย่อความ 2) การรวมความรู้จากการเขียน Blog 3) การรวมความรู้จากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ และ 4) การรวมความรู้จากการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทำกิจกรรมนี้ ผู้เรียนได้มีโอกาสรวบรวมความรู้ที่ชัดเจนและจัดระเบียบเรียงทั้งในรูปแบบที่ดี และเอกสารรวมความรู้ ซึ่งการทำกิจกรรมทั้งหมดเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และเรียบเรียงข้อมูล เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการจัดทำเป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้

4. กระบวนการสร้างความรู้ขึ้น Internalization (การนำความรู้ที่ชัดเจนมาปฏิบัติ)

ขั้นการนำความรู้ที่ชัดเจนมาปฏิบัติ เป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ที่ชัดเจนเป็นทักษะหรือความสามารถของผู้เรียนและกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวผู้เรียนต่อไป

จากการทำกิจกรรมการนำความรู้ที่ชัดเจนไปปฏิบัตินี้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อค้นพบหลายประการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model โดยการผู้วิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการสร้างความรู้ขึ้น Socialization (การแลกเปลี่ยนเรียนรู้) ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 กิจกรรม คือ 1) การตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน และ 2) การเขียนอย่างอิสระ (Freewriting) โดยผู้สอนมีส่วนร่วม และจากการทำกิจกรรมนี้ ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากแหล่งความรู้หลากหลาย ได้ฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ได้ฝึกความกล้าแสดงออกทางความคิดและได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้สอนมิได้ทำหน้าที่เพียงให้ความรู้หรือแค่มอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเท่านั้น แต่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้นด้วยจึงทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเองสนุกสนาน และผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้น และผู้สอนเองซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เรียนเหล่านี้โดยการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด รวมถึงการแสดงท่าทีใส่ใจและให้ความเป็นกันเองในการพูดคุยกับผู้เรียน ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายขึ้น และกล้าที่จะพูดวิเคราะห์ความต้องการของตนโดยใช้ภาษาอังกฤษได้โดยไม่กังวลว่าจะพูดผิด ซึ่งเป็นการเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ประพนธ์ ผาสุกยัต (2547) ที่อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องเวลา เวทีและไมตรี ที่สามารถสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nonaka and Takeuchi (1995) ที่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้นและเป็นองค์รวมยิ่งขึ้นโดยขั้นที่ 1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization) เป็นจุดเริ่มต้นของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานความสนใจที่สอดคล้องกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวิต ฝอยทอง (2552) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่ออบรมครูสอนภาษาอังกฤษจำนวน 100 คนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูนำวิธีและเทคนิคการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในการสอนของตน ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการอบรมโดยให้ครูทั้งหมดทำกิจกรรมเหล่านี้ คือ 1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตน (Best Practice) 2) เล่าเรื่องราวของตน (Story Telling) 3) ใช้วิธีเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) และ 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบสนทนา (Dialogue) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้ Blog เป็นเครื่องมือในการให้ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่ใช้มีประโยชน์ต่อครู นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถใช้ Blog ในการแลกเปลี่ยนความรู้ได้เป็นอย่างดี

2. กระบวนการสร้างความรู้ขึ้น Externalization (การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก) ในขั้นตอนการสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึกนี้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม คือ 1) การเขียนเล่าเคล็ดลับความสำเร็จในการเขียนย่อความ 2) การแบ่งปันความรู้ใน Blog และ 3) การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ และจากการทำกิจกรรมการสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น เกิดขึ้นได้จากการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลายรูปแบบ ซึ่งการสกัดความรู้ฝังลึกดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้ที่มีอยู่ในตนเองออกมาด้วยวิธีการพูดหรือเขียนเล่าสู่กันฟัง เช่น เคล็ดลับในการเขียนย่อความ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในเรื่องของการทบทวนความรู้ที่มีอยู่แล้วยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ได้รับฟังหรือได้อ่านอีกด้วย นอกจากนี้การที่ผู้เรียนแต่ละคนได้เขียนเล่าเกี่ยวกับเคล็ดลับและประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษใน Blog จึงนับเป็นการสร้าง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” สำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกันที่จะได้มีโอกาสมาพูดคุย แบ่งปัน และต่อยอดความรู้กันได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้โดยนัยไปเป็นความรู้ชัดแจ้งที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Nonaka and Takeuchi (2000) ที่ว่าการสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างความรู้โดยนัย กับความรู้ชัดแจ้งโดยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยนัยให้เป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น ตัวองค์ความรู้จะเกิดการตกผลึก ซึ่งสามารถแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นได้ และนับเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่ ตัวอย่างของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ เช่น การสร้างแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือวงจรของการควบคุมคุณภาพ ซึ่งทำให้พนักงานมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยการสะสมความรู้ที่เป็นนัยอย่างมีความหมายตลอดปีของการทำงาน กระบวนการนี้จึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างความรู้ เพราะเป็นขั้นที่ความรู้ที่เป็นนัยถูกทำให้เป็นความรู้ที่ชัดเจน โดยผ่านการอุปมา การเปรียบเทียบ ดังนั้นความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในกระบวนการนี้จึงมีลักษณะที่เรียกว่า “Conceptual Knowledge” หรือความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างความคิดและแนวคิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith and Sutherland (2007) ที่อธิบายว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียน หรือ Community of Teacher-Learners แยกตามกลุ่มผู้สอนที่ชอบการสอนแบบต่างๆ มาร่วมเรียนรู้เรื่องเดียวกันในชุมชนแห่งการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนมีมาตรฐานที่ดีในด้านการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nonaka and Takeuchi (1995) ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้นในขั้นการสร้างความรู้ชัดเจนจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นการสกัดความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลออกไปเป็นความรู้ชัดเจนที่ผู้อื่นสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านการสนทนาและแลกเปลี่ยนระหว่างกัน

3. กระบวนการสร้างความรู้ขั้น Combination (การรวมความรู้) ในขั้นตอนการรวมความรู้เป็นขั้นตอนของการนำความรู้ชัดเจนมาบันทึก หรือจัดหมวดหมู่ หรือสร้างเป็นความรู้ที่ยกระดับขึ้น ซึ่งในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานนี้ ผู้เรียนได้ผ่านขั้นตอนการรวมความรู้จากการทำกิจกรรม 4 ประเภท คือ 1) การรวมความรู้จากการเล่าเคล็ดลีบการเขียนย่อความ 2) การรวมความรู้จากการเขียน Blog 3) การรวมความรู้จากการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ และ 4) การรวมความรู้จากการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ และจากการทำกิจกรรมนี้ ผู้เรียนได้มีโอกาสรวบรวมความรู้ชัดเจนและจัดเรียงเรียงทั้งในรูปแบบซีดี และเอกสารรวมความรู้ ซึ่งการทำกิจกรรมทั้งหมดเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และเรียบเรียงข้อมูล เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการจัดทำเป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการรวมความรู้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แก้ไขปัญหา และได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีความหมายกับตนเองตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ของ Semour Papert (1960, อ้างถึงใน Papert & Harel, 1991) ด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nonaka and Takeuchi (1995) ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้นในขั้นการรวมความรู้ (Combination) เป็นการรวบรวมความรู้ที่ขัดแย้งมา บันทึกลง จัดหมวดหมู่หรือสร้างเป็นความรู้ที่ยกระดับขึ้น

4. กระบวนการสร้างความรู้ชั้น Internalization (การนำความรู้ที่ขัดแย้งมาปฏิบัติ) ขั้น การนำความรู้ที่ขัดแย้งมาปฏิบัติ เป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ขัดแย้งเป็นทักษะหรือความสามารถ ของผู้เรียนและกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวผู้เรียนต่อไป และจากการทำกิจกรรมการนำความรู้ ขัดแย้งไปปฏิบัตินี้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้ จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนำความรู้ขัดแย้งไปปฏิบัติเป็นการ สนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Carl Rogers (1969, อ้างอิงจาก Neil, 2006) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ซึ่งในกระบวนการสร้าง ความรู้ SECI ขั้น Internalization นี้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง ทั้งนี้ จากประสบการณ์ตรงเหล่านี้ทำให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเปลี่ยนความรู้ขัดแย้งเป็นความรู้ฝังลึกของตนเองต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของ กระบวนการสร้างความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nonaka and Takeuchi (1995) ได้อธิบาย โมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้น ไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้นในขั้นการนำความรู้ที่ขัดแย้งมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นผลของ การเชื่อมโยงแล้วนำความรู้มาปฏิบัติ เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ หรือเป็นการสร้างนวัตกรรม ซึ่ง ก่อให้เกิดเป็นความรู้และประสบการณ์ฝังในตัวบุคคลกลายเป็นความรู้ฝังลึก เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอด หมุนเวียนต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Neil (2006) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ซึ่งในกระบวนการสร้างความรู้ SECI ขั้น Internalization นี้ ผู้เรียนได้ลง มือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง ทั้งนี้ จากประสบการณ์ตรงเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนความรู้ขัดแย้งเป็นความรู้ฝังลึก ของตนเองต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสร้างความรู้

ซึ่งการนำกระบวนการสร้างความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปี ที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเลเขียนเรียนในรายวิชา ภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills ได้ผลจากวิจัยที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุลี ลังกา (2551) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้ การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองโดยใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบ SECI ที่มีต่อความรู้ของผู้ปกครองเรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปฏิบัติ ตามข้อตกลง ผลการวิจัยพบว่า 1. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่อง การสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากทุก รายการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยอังคณา อ่อนธานี (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบ การเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยอิง แนวคิดการจัดการความรู้ สำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยนเรศวร ชั้นปีที่ 3 จำนวน 37 คน โดย จัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการโดยมีขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนที่ตั้งที่ต้องเรียนรู้ 2) ขั้นตอน แสวงหาความรู้ 3) ขั้นตอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ขั้นตอนสร้างความรู้ 5) ขั้นตอนจัดเก็บความรู้ 6) ขั้นตอนถ่ายทอด ความรู้และใช้ประโยชน์และ 7) ขั้นตอนประเมินผลความรู้ซึ่งมีสาระสำคัญในแต่ละองค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และมีทักษะในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nonaka and Takeuchi (1995) ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์ หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้นและเป็นองค์รวมยิ่งขึ้นโดย ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization) 2. การสร้าง ความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) 3. การรวมความรู้ (Combination) 4. การนำ ความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) สรุปได้ว่า การจัดการความรู้เป็นการนำความรู้ฝังลึก ภายในตัวบุคคล และจากแหล่งความรู้ชัดแจ้งต่างๆ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ มาผ่านกระบวนการสร้าง ความรู้โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จากนั้นรวบรวมและประมวลข้อมูลเหล่านี้ โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ จัดเรียงเรียงข้อมูล บันทึกและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อนำ ความรู้ชัดแจ้งที่ได้ไปปฏิบัติหรือไปสร้างเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ความรู้ชัดแจ้งจากการปฏิบัตินี้จะถูก เปลี่ยนเป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลต่อไป ทั้งหมดนี้คือวงจรความรู้ที่ก่อให้เกิดการต่อยอดความรู้ และเกิดความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rust และคณะ (2003) ได้ศึกษาการปรับปรุงศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยอาศัยพัฒนาการด้านความเข้าใจในเรื่อง กระบวนการและหลักเกณฑ์ โดยใช้รูปแบบ SECI ทำการศึกษากับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จำนวน 290 คน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ของนักศึกษา มีการ ปรับปรุงให้ดีขึ้นหลังจากใช้กระบวนการดังกล่าว ซึ่งพัฒนาการที่เกิดขึ้นนี้สามารถ ที่จะคงอยู่ได้ เป็นระยะเวลาอันยาวนานและสามารถถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ใน 2 ประเด็น ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

1.1 มีกิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกันโดยอาจเริ่มให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตน รวมถึงวิธีการที่จะปรับปรุงหรือแก้ไขให้ดีขึ้น ทั้งนี้สิ่งสำคัญคือผู้สอนควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนให้ชัดเจนว่า เป้าหมายในการเรียนมีไว้เพื่อทดสอบให้ได้คะแนนที่ดีเท่านั้น แต่ควรเป็นการเรียนเพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านการเรียนภาษาอังกฤษ และทักษะวิธีการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้สอนควรใช้รูปแบบการประเมินผลการเรียนที่เน้นการปฏิบัติ (Performance based Assessment) และการติดตามผลพัฒนาการ (Progress Check) ของผู้เรียนมากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น

1.2 มีเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแบ่งปันความรู้ของตนเองให้กับผู้อื่นทั้งในและนอกชั้นเรียน กล่าวคือ มีการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of Learners) ที่ผู้เรียนสามารถมาแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และประสบการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ของแต่ละบุคคลได้

1.3 มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยไม่ตรีจิต เช่น การที่ผู้สอนร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียน เพื่อเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนให้สอดคล้องกับแนวคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” การเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุนการแบ่งปันความรู้ และการจัดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพเหมือนห้องปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อเอื้อให้เกิดความสะดวกในการทำกิจกรรมปฏิสัมพันธ์

2. ด้านการพัฒนาผู้สอน

ในการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์แนวคิดการจัดการความรู้มาใช้นั้น ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทของตนในฐานะ “คุณอำนวย” หรือผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ (Facilitator) โดยต้องมีเจตคติที่ดีในการเปิดรับแนวคิด และวิธีการแบบใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งอาจทำได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ในหมู่ผู้สอนแต่ละรายวิชาในสถานศึกษาเดียวกันหรือระหว่างสถานศึกษา

2.2 การจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนสังเกตเพื่อน (Buddy Observer) โดยอาจให้ผู้สอนจับคู่ตามความสมัครใจเพื่อสังเกตการสอนและเขียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสังเกตการสอน จากนั้นอาจจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้ผู้สอนร่วมแบ่งปันประสบการณ์ และทำกิจกรรมที่สามารถต่อยอดความรู้ได้ เช่น จัดทำคู่มือการสอนเพื่อเก็บเป็นคลังความรู้ และเผยแพร่ต่อผู้สอนอื่น

2.3 การจัดให้มีมุมแบ่งปันความรู้ (KM Sharing Corner) ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อเป็นเวทีสำหรับผู้สอนในการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เกี่ยวกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลวจากการทดลองปฏิบัติตามแนวคิดใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการสอนภาษาอังกฤษ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรให้มีการวิจัยการนำนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model ให้กับผู้เรียนสาขาต่างๆ และระดับชั้นต่างๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อศึกษาว่าการสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ SECI Model มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และระดับชั้นเรียนใด
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์การจัดการความรู้มาพัฒนาผู้สอน เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการสอนภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอื่นๆ ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน หรือ English for Developing Reading Skills
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน รูปแบบการเรียนของผู้เรียนหรือปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. **ทักษะการจัดการของเด็กไทย : คุณลักษณะ พฤติกรรม และการส่งเสริม.** กรุงเทพฯ : การศาสนา.

กิ่งฟ้า สีนรุพงษ์, สุลัดดา ลอยฟ้า. (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. **วารสาร ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน**, 11(1): 1-12.

ขจิต ฝอยทอง. (2552). **การอบรมครูภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้.**

Retrieved January 5, 2012 from <http://researchers.in.th>

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543. **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

จรินทร์ อาสาทรงธรรม. 2548. การจัดการความรู้ในมุมมองนักบริหารรุ่นใหม่. **นักบริหาร**. 25(1), 42-46.

ทิพย์วรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2548. **องค์การแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : แชนโฟร์ พรีนติ้ง จำกัด.

ทิตนา เขมมณี. 2543. **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพฯ : เอสอาร์ พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.

บุญดี บุญญาภิจ, นงลักษณ์ ประสบสุขโชคชัย, ดิสพงศ์ พรชนกนารถ และปรียวรรณ กรรณล้วน. 2547. **การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ประพนธ์ ผาสุกยี่ต. 2549. TUNA – Model. จาก <http://www.Kmi.or.th/document/TUNA-Model.ppt>.

ประพนธ์ ผาสุกยี่ต. 2549. **การจัดการความรู้ฉบับขับเคลื่อน LO.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไยใหม่.

ประพนธ์ ผาสุกยี่ต. 2547. **การจัดการความรู้: จากหลักคิดสู่การปฏิบัติจริง.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไยใหม่.

ประเวศ วะสี. 2548. **การจัดการความรู้: กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพและความสุข.** กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พจนานุกรมศัพท์. 2550. การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชูลี ลังกา. 2551. ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. 2547. การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้ (Knowledge Management). กรุงเทพฯ : ธรรมกมลการพิมพ์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2550. ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. 2547, พฤษภาคม “การจัดการความรู้คืออะไร : ไม่ทำไม่รู้”. จาก <http://www.Anamal/Moph.go.th/newsletter/Kru/vijar01.html>.
- วิจารณ์ พานิช. 2547, ธันวาคม. “ความรู้ยุคใหม่อยู่ในคน มากกว่าตำรา” วารสารสานปฏิรูป. 7 (80) : 62-68.
- วิลาวลัย มาคุ้ม. 2549. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม. (ม.ป.ป.). การจัดการความรู้คืออะไร. Retrieved April 9, 2012 from <http://www.kmi.or.th>
- สิริกร เตียวสกุล . 2549. การจัดการความรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลในเครือโรงพยาบาลกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2548. คู่มือจัดทำแผนการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- แสวง รวยสูงเนิน. 2547, กันยายน – ตุลาคม. “บทเรียนจัดการความรู้ “ฟ้าสู่ดิน”” วารสาร

เอกสารนี้เป็น **ถักทอสายใยแห่งความรู้**, (8) : 1-5 การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อังคณา อ่อนธานี. 2552. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยอิงแนวคิดการจัดการความรู้สำหรับนิสิตครู. รายงานการประชุมทางวิชาการ: การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

Neil, J. 2006. *Experiential learning & experiential education*. Retrieved May 11, 2012 from <http://wilderdom.com/experiential>

Nonaka, I., & Takeuchi, H. 1995. *The knowledgecreating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. New York: Oxford University Press.

Nonaka, I., & Takeuchi, H. 2000. *Classic work: Theory of Organization Knowledge Creation*. London: Sage.

Rust, C., Price, M., and Donovan, B. 2003. *Improving Students' Learning by Developing their Understanding of Assessment Criteria and Processes*.

Papert, S., & Harel, I. 1991. *Constructionism*. Norwood, NJ: Ablex.

Smita, K. 2002. *Knowledge in Organizations*. Online

Smith, C. M. M., & Sutherland, M. J. 2007. *Creating a community of teacher-learner*. Online

Yoshinori, H. 2003. *Interactive Knowledge Externalization and Combination for SECI Model*. Online

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวมณฑา พลรัักษ์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss. Montha Polrak
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 9503 00091 016
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
17/1 หมู่ที่ 6 ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160
โทรศัพท์ 0-7750-6410 โทรสาร 0-7759-1445 e-mail : kpmontha@kmitl.ac.th
- ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญาและชื่อเต็ม	สาขา	วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา	ประเทศ
2546	โท	ศศ.ม	TEFL	TEFL	Latrobe Uni. มศว. ประสานมิตร	Australia ไทย
2539	ตรี	ศศ.บ	ศิลปศาสตร์ บัณฑิต	ภาษาอังกฤษ	ม.รามคำแหง	ไทย

- ประสบการณ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ/หรือที่ผ่านมา ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย
 - 5.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย -ไม่มี-
 - 5.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย -ไม่มี-